

HÖGSKOLAN Dalarna
Institutionen för
Ekonomi och Samhälle
Examensarbete i
företagsekonomi
VT-08

Varför lämnar medlemmarna a-kassan?

-En undersökning bland två yrkesgrupper inom den kommunala
sektorn i Borlänge

Författare:

A-C Ahonen (700408)

Maria Hellström (800821)

Handledare:

Rune Wigblad

Examinator:

Rune Wigblad

Sammanfattning

Syftet med denna uppsats är att ta reda på hur många som har lämnat a-kassorna, inom ett par utvalda yrkesgrupper, inom den kommunala sektorn i Borlänge och vad orsaken/orsakerna till utträdet är, samt att ta reda på hur många som har funderat på att lämna a-kassan och orsaken/orsakerna till det. För att kunna ta reda på det, har en enkätundersökning gjorts. Enkäten skickades ut till två yrkesgrupper inom den kommunala sektorn i Borlänge, barnskötare och lärare för årskurs 1-3. Resultatet av denna undersökning, redovisas i diagram och till viss del skriftligen. Resultaten visar på att det, procentuellt, sett var fler lärare än barnskötare som lämnat a-kassan, samt att det var fler barnskötare än lärare som funderat på att lämna a-kassan. De främsta orsakerna till att medlemmarna lämnat, eller funderar på att lämna, a-kassan är närmande till pension och den förhöjda avgiften.

Summery

The purpose with this essay, within a chosen pair of profession-groups, is to find out the number of people, that has left the unemployment benefit program and the causes for the resignation and also to find out the number of people that has considered to resign from the unemployment benefit program and the causes for that. To be able to find that out, a questionnaire-survey was done. The questionnaire was sent out to two profession-groups, child-keepers and teachers for 1-3 grades, within the municipal sector in "Borlänge", Sweden. The results of this survey are presented partly in diagrams and partly in writing. The result shows that when calculated as a percentage, more teachers, than child-keepers has left the unemployment benefit program and also that, when calculated as a percentage, more child-keepers, than teachers has considered to resign from the unemployment benefit program. The premier causes for why the members have resigned, or considered to resign from the unemployment benefit program is approaching retirement and the fee increase.

Innehållsförteckning

SAMMANFATTNING	2
SUMMERY	3
INNEHÅLLSFÖRTECKNING	4
1. INLEDNING.....	1
1.1 BAKGRUND.....	1
1.2 PROBLEMBESKRIVNING	4
1.3 PROBLEMPRECISERING	4
1.4 SYFTE.....	4
1.5 AVGRÄNSNING	4
2. METOD OCH GENOMFÖRANDE	5
2.1 VAL AV METOD.....	5
2.2 ENKÄTEN.....	5
2.3 URVAL.....	6
2.4 HUR VI HAR GÅTT TILLVÄGA MED UNDERSÖKNINGEN	6
2.5 BORTFALL	8
2.6 UNDERSÖKNINGENS TROVÄRDIGHET.....	9
2.6.1 Validitet.....	9
2.6.2 Reliabilitet.....	10
2.6.3 Generaliserbarhet	10
3. REFERENSRAM.....	12
3.1 TEORIN OM RATIONELLT VAL, ENLIGT HERBERT SIMON.....	12
3.2 TEORIN OM RATIONELLT VAL	12
3.3 PROBLEM SOM FINNS MED TEORIN.....	13
3.4 PROBLEM SOM FINNS MED STÖRRE ORGANISATIONER.....	13
3.5 UTBYTESTEORIN, ENLIGT GEORGE HOMANS	14
3.6 VIDARE OM UTBYTESPROCESSEN.....	15
3.7 BELÖNING ELLER BESTRAFFNING SOM MOTIVATION.....	16
4. EMPIRI.....	17
4.1 REDOVISNING AV ENKÄTSVAR.....	17
5. ANALYS & SLUTSATS.....	33
6. AVSLUTANDE DISKUSSION.....	38
6.1 DISKUSSION OM GENERALISERBARHET.....	39
KÄLLFÖRTECKNING	41
TRYCKTA KÄLLOR:.....	41
INTERNETKÄLLOR:	41
TELEFONKONTAKT:	43
BILAGA	1
ENKÄTEN	1

1. Inledning

Sedan den borgerliga regeringen fick makten vid den senaste folkomröstningen, så har a-kassan förändrats på flera punkter. A-kasseavgifterna har höjts och reglerna har förändrats. Regeringen menar att sysselsättningen måste öka. De anser att fler kommer att ta arbete när ersättningen sjunker och avgifterna höjs. Regeringen har även satt hårda krav på arbetsförmedlingarna och dessa får i sin tur sätta hårda krav på de arbetslösa. Idag måste man i princip vara beredd att ta jobb i hela Sverige, redan från första dagen. Samtidigt finns det många arbetslösa i hela Sverige, inte bara på landet, utan även i storstäderna. År 2007 uppgick antalet sysselsatta, 16-64 år, i Sverige till ca 4 400 000 stycken. (SCB 2008 [Internet])

Under förra året, 2007, lämnade ca 400 000 medlemmar a-kassorna. (e24 2008 [Internet]). Medan det var år 2006 bara var ca 28 000 medlemmar som lämnade a-kassorna. (IAF 2008 [Internet]) Kan det bero på höjningen av avgiften till a-kassan, eller kan det finnas andra orsaker till att så många lämnat a-kassorna runt om i Sverige?

1.1 Bakgrund

Förändringarna inom a-kassan har lett till att flera hundratusen medlemmar har lämnat a-kassan eller struntat i att betala avgiften, vilket har lett fram till att de har uteslutits ur a-kassan. För de som är medlemmar i a-kassan, finns olika regler för hur hög avgift som de ska betala.

Exempel på vilka som måste betala den högre avgiften:

- De som arbetar heltid.
- De som arbetar deltid.
- De som är helt arbetslösa, men som inte får någon arbetslöshetsersättning.
- De som är helt arbetslösa och får arbetslöshetsersättning, men som arbetar någon gång under månaden.
- De som är helt sjukskrivna.
- De som är helt föräldralediga.

- De som studerar på heltid.

Exempel på vilka som inte behöver betala den högre avgiften är:

- De som kombinerar arbetslöshetsersättning/aktivitetsstöd med föräldrapenning.
- De som kombinerar arbetslöshetsersättning/aktivitetsstöd med sjukpenning.
- De som är arbetslösa och får arbetslöshetsersättning och inte arbetar under månaden.
- De som får aktivitetsstöd och inte arbetar utöver det under månaden.

(Internetkassan 2006 [Internet])

Förutom den höjda avgiften, så har a-kassan förändrats på andra punkter. Flera förändringar av olika regler har genomförts. De nya reglerna i a-kassan säger t.ex.; att a-kasseavgiften inte längre är avdragsgill i deklARATIONEN; att man som arbetslös får ut 80 % av tidigare inkomst de 200 första dagarna; att ersättningen sänks till 70 % efter de 200 dagarna och när 300 dagar har gått, sänks ersättningen ytterligare till 65 %. Taket för hur hög ersättning man kan få ut, har sänkts från 730 kr till 680 kr. Det krävs 80 timmar förvärvsarbete per månad, i sex månader, under en 12 månaders period för att man ska få rätt till ersättning från a-kassan.

(Ams 2008a [Internet])

De som deltar i arbetsmarknadspolitiska program, alltså de som får aktivitetsstöd, kan inte spara stämpelnsdagar genom att delta i sådana åtgärder, utan de dagarna räknas in i ersättningsperioden.(Ams 2008a [Internet])

”Om du inte har några hinder som är godtagbara enligt reglerna för arbetslöshetsförsäkringen måste du vara beredd att söka arbete även inom andra yrkesområden och/eller att söka arbete längre bort från din bostad. Detta gäller redan från första dagen du söker eller får arbetslöshetsersättning om det inte finns lediga arbeten att söka inom ditt yrkesområde och/eller inom dagpendlingsavstånd. Det kan betyda att du måste veckopendla eller flytta.”

(Ams 2008b [Internet])

Dessa godtagbara hinder kan t.ex. vara familjeskäl. Har man inte något godtagbart hinder, så måste man vara beredd att flytta eller veckopendla och kunna ta vilket jobb som helst, annars kan man bli avstängd från a-kassan. (Ams 2008b [Internet])

Även för studenter har det blivit regelförändringar. Studerande får inte stämpla under somrarna mellan studieåren. Det innebär att de studenter som inte får tag på något sommarjobb eller extraarbete, blir helt utan inkomst under somrarna. (Ams 2008c [Internet])

En ny regel har precis trätt i kraft, den 7/4 2008. Det är den så kallade ”75-dagarsregeln”. Regeln har tillkommit för dem som är deltidsarbetare. Den innebär bl.a. att den som är deltidsarbetare endast får stämpla 75 dagar på en 300 dagars period, respektive 75 dagar på en 450 dagars period för dem som har barn under 18 år (de dagar som den sökande arbetar deltid), resterande stämplingsdagar får endast tas ut de dagar som den sökande inte utför något arbete. De som har barn under 18 år, ska erbjudas deltidssysselsättning inom jobb- och utvecklingsgarantin, när de 75 dagarna har gått. (Ams 2008d [Internet])

Deltidsanställda ska kunna erbjudas nystartsjobb. Det innebär att de får en vanlig anställning. Här kan dock arbetsgivaren bli kompenserad med betald arbetsgivaravgift i högst 12 månader. Den deltidsanställda måste ha varit inskriven i minst två år hos arbetsförmedlingen, för att arbetsgivaren ska kunna kompenseras. Det finns en särskild sorts nystartsjobb, s.k. nyfrisk jobb för dem som har haft sjukpenning, rehabiliteringspenning eller aktivitetsstöd i mer än ett år. I detta fall får arbetsgivaren, förutom compensationen för arbetsgivaravgiften, även ett lönebidrag på 32,24 %. Från den första juli i år, 2008, ska a-kasseavgiften kopplas till respektive fackförbund. Det innebär att de fackförbund som har ett större antal arbetslösa ska ta ut en högre avgift av medlemmarna, än vad de fackförbund med mindre antal arbetslösa ska göra, dock med max 300 kr. (Regeringen 2008 [Internet])

1.2 Problembeskrivning

Höjningen av avgiften till a-kassan och de förändrade reglerna av a-kassan, som genomfördes i början av 2007, har gjort att a-kassorna har problem att behålla sina medlemmar. Ca 400 000 människor har lämnat a-kassan, under 2007 i Sverige. Vi vill nu försöka ta reda på hur förändringarna av a-kassan har påverkat ett urval människor som jobbar inom den kommunala sektorn i Borlänge.

1.3 Problemprecisering

Vad är orsaken/orsakerna till att medlemmarna har valt att lämna a-kassan inom Borlänge kommun, alternativt funderat på att lämna a-kassan?

1.4 Syfte

Syftet med denna uppsats är att ta reda på hur många som har lämnat a-kassorna, inom ett par utvalda yrkesgrupper, inom den kommunala sektorn i Borlänge och vad orsaken/orsakerna till utträdet är, samt att ta reda på hur många som har funderat på att lämna a-kassan och orsaken/orsakerna till det

1.5 Avgränsning

Vi har valt att avgränsa oss till två yrkesgrupper, barnskötare och lärare för årskurs 1-3, inom den kommunala sektorn i Borlänge. Anledningen till att vi valde dessa grupper, är att vi ville ta reda på om lönen har någon påverkan för individernas beslut att lämna a-kassan. En nytexaminerad barnskötare, har ca 17 000 kr i lön (Kommunal 2008) och en nytexaminerad lärare för årskurs 1-3, har ca 20 400 kr i lön. (Läraryrket 2008)

2. Metod och genomförande

2.1 Val av Metod

Vilken metod man ska välja, beror på vilken typ av undersökning som ska göras. Om man vill få en djupare förståelse för det som undersöks, ska man använda sig av en kvalitativ metod. I en kvalitativ metod är forskningen baserad mer på text och ord, än på siffror. I den kvantitativa metoden läggs tyngden på kvantifiering, vid insamling och analys av data. (Bryman 2002, s 249)

Vi har valt att använda oss av den kvantitativa metoden, vilken innebär att siffror sätts på objekt och händelser. (Gustavsson 2004, s 47) Forskningen är, inom denna metod, baserad på ett deduktivt synsätt. Utgångspunkten ligger i teorin och det som empirin visar, används för att bekräfta eller förkasta teorin. När man samlat in de data som behövs, jämförs vad empirin visar, mot de hypoteser man hade innan själva datainsamlingen gjordes. Sedan analyseras detta och en slutsats av undersökningen kan göras. (Bryman 2002, s 20 ff)

2.2 Enkäten

Vid användandet av en kvantitativ metod, är det vanligt att enkäter och strukturerade intervjuer görs. När man använder sig av enkäter, kan man välja att skicka ut dem per post, eller via e-post till respondenterna. (Bryman 2002, s 145)

För att en enkät ska kunna besvaras på ett lätt sätt och för att inte bortfallet ska bli för stort, bör man tänka på att inte sätta frågorna i enkäten för tätt. Enkäten ska vara ganska kort och luftig, så att respondenten inte tröttnar på att svara på frågorna. Enkäten ska även ha en ren och tydlig layout. Skickas postenkäter ut, ska dessa innehålla själva enkäten och ett bra introduktions brev, där man t.ex. förklarar vem man är och varför undersökningen görs. De ska även alltid innehålla ett frankerat svarskuvert. I vissa fall kan respondenten erbjudas någon sorts belöning, som t.ex. biobiljetter eller lotter, som tack för att de ställer upp i undersökningen. I mån av tid kan påminnelser skickas ut (Bryman 2002, s 148 ff)

Vi har valt att göra en enkätundersökning, där vi skickade ut enkäterna per post. Vi skickade ut totalt 286 stycken enkäter. Vi utgick ifrån ett visst antal frågor. En

del av frågorna är slutna med fasta svarsalternativ, medan andra är öppna frågor, där respondenten själv skriver svaren.

Det finns både fördelar och nackdelar, med att använda sig av slutna och öppna frågor i en enkät. Fördelar som finns med att använda sig av slutna frågor, är t.ex. att det blir lättare att bearbeta svaren, att jämföra svaren, frågorna är lätta att ställa och lätta att besvara. Den största nackdelen, med slutna frågor, är att det kan vara svårt att få med alla svarsalternativ. Det är viktigt för respondenten att alla relevanta svarsalternativ finns med, så att respondentens svar, verkligen speglar det han eller hon vill svara. Fördelen med öppna frågor, är att respondenten kan svara med egna ord. Det kan vara bra att ha med några öppna frågor, ifall respondenten har åsikter som han eller hon inte tycker sig kunna uttrycka i de fasta frågorna. Det innebär även att man som intervjuare, kan få in ovanliga eller oförutsedda svar eller reaktioner. Nackdelarna med öppna frågor är att de är kräver mycket tid av intervjuaren, svaren måste kodas och frågorna kräver mer av respondenten. När svaren från enkätundersökningen har kommit in och ska kodas, utgår man ifrån en kodningsmall som har utformats utifrån frågeställningen. (Bryman 2002, s 158 ff). Efter att frågorna har kodats kan man antingen skriva ner vad undersökningen visat eller göra diagram. (Trost 2007, s 150)

Efter det att vi hade kodat våra svar, har vi skriftligen sammanställt vissa av frågorna och gjort några diagram.

2.3 Urval

Vi har valt att göra en undersökning bland personer, som jobbar inom den kommunala sektorn i Borlänge. Vi har skickat ut 286 stycken enkäter till barnskötare och lärare för årskurs 1-3

2.4 Hur vi har gått tillväga med undersökningen

Under 2007 lämnade ca 400 000 medlemmar a-kassan. I detta arbete, ville vi från början, endast komma i kontakt med personer som lämnat a-kassan och göra en undersökning bland dem, för att se vad orsakerna var till att de hade lämnat a-

kassan. Vi började med att kontakta SO, arbetslöshetskassornas samarbetsorganisation och frågade dem om vi kunde få tillgång till några uppgifter ifrån dem, om vilka som hade lämnat a-kassan. Vi fick då tipset att kontakta IAF, inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen. Från IAF blev vi sedan tipsade om, att pröva att ringa till några a-kassor och fråga om de var intresserade av att hjälpa oss med undersökningen. De kunde dock inte hjälpa oss, eftersom uppgifterna om vilka som lämnat a-kassan, är sekretess belagda. Vi bestämde oss då för att göra en undersökning bland anställda, i Borlänge kommun. Vid en mätning som SCB gjorde den 31/12 2007, uppgick folkmängden i Borlänge kommun till 47 756 invånare. (Borlänge 2008) Vi bestämde oss för att inrikta oss på dem som är anställda av själva kommunen. Borlänge kommun har ca 7 000 anställda totalt, varav dem ca 4 800 som är helårsanställda. (Personalkontoret Borlänge kommun 2008) Vi började med att kontakta kommunen och frågade om vi kunde få ta del av de anställdas adresser, för att vi sedan skulle kunna göra en enkätundersökning. Detta gick bra eftersom dessa uppgifter är en allmän handling. Vi hade dock inte möjlighet att skicka ut enkäter till alla kommunens anställda, p.g.a. att undersökningen i det fallet skulle bli stor och ohanterlig, samt att vi inte har resurser till att genomföra en undersökning i den storleken. Vi fick därför begränsa oss och välja ut ett antal individer som vi skulle skicka ut enkäten till. Efter samtal med vår handledare, kom vi fram till att ca 300 stycken enkäter skulle vara lagom. Sedan tittade vi på olika yrkeskategorier och hur många som jobbade inom varje kategori. Att vi valde just barnskötare och lärare för årskurs 1-3, beror dels på att vi ville jämföra två grupper, som ligger på olika lönenivåer och för att vi tyckte att vi fick ihop en lagom stor grupp som vi kunde skicka ut enkäter till.

Samtidigt som vi höll på med detta, jobbade vi också på teoridelen. Vi satte ihop frågor i enkäten, utifrån hypoteser i teoridelen, för att vi sedan skulle kunna koppla ihop svaren från enkäten, med teorin. För att respondenterna i vår undersökning lätt skulle kunna besvara våra frågor, var vi tvungna att anpassa frågorna, så att de skulle bli förståeliga för respondenterna. Vi hade även med några frågor, som inte kan kopplas till teorin, t.ex. frågorna 1, 3, 4, 6, 9, 10 och 17, men som ändå är intressanta för undersökningen.

Vi gjorde ett misstag med enkäten och det var att vi inte prövade den på några individer innan vi skickade ut den till våra utvalda yrkesgrupper. Enkäten skickades ut till totalt 286 stycken, i början av april och ett par veckor senare, hade vi fått in 112 stycken enkäter. Vi fick in två identiska enkäter, där samma person av misstag råkat få två enkäter. På grund av detta har vi plockat bort den ena av dessa. Att detta skett, kan bero på att några av adresserna vi fick från kommunen var dubletter. Det var dock inget vi upptäckte, förrän vi hade fått in svarskuverten. Vi fick också tillbaka ett öppnat brev med en enkät, där adressen var överkryssad och adressaten kanske flyttat och inte uppgett ny adress. Det var inte heller något vi kunde ha vetat om, när vi skickade ut enkäterna. Vi utgick efter adresslistan vi fick av kommunen. Vi fick även in en enkät, efter att vi gjort klart empiridelen, samt att det svarsdatum vi satt hade gått ut. Vi har därför bortsett från denna enkät. Vi räknar därför med 109 stycken besvarade enkäter.

Vi fick in ett par enkäter, där vi inte kunde placera in respondenterna i vare sig barnskötare eller lärare, p.g.a. av den sysselsättning som de uppgav att de hade. Enkäterna från dessa personer, placerade vi in i en grupp för sig, men eftersom ingen av dessa personer hade lämnat a-kassan, kommer vi inte att skriva så mycket mer om den gruppen.

Vi lade in alla svar vi fick i ett Excel-dokument, för att kunna se resultatet av undersökningen överskådligt. Vi sammanställde svaren i empiridelen. Vi har gjort en del diagram och vissa frågor har vi skriftligen kommenterat. Efter detta, har vi kopplat ihop empiri och teori för att kunna göra en bra analys. Vi har valt att skriva in våra slutsatser i anknytning till analysen. Sedan har vi fört en avslutande diskussion och skrivit förslag till vidare forskning. Sist har vi skrivit en sammanfattning.

2.5 Bortfall

Den 7 april 2008, skickade vi ut 286 stycken enkäter. I informationen i anknytning till enkätundersökningen, bad vi om att få tillbaka vår enkät ifyllt och klar så fort som möjligt, eller senast den 17 april 2008, på grund av att vi hade en begränsad tidsmarginal. Vi fick tillbaka 112 stycken enkäter, varav en enkät var

en dubblett från samma person, en enkät var oöppnad och adressen överkryssad och en enkät kom in för sent. Vi räknade därför inte med dessa tre enkäter och har då alltså räknat med 109 stycken enkäter. Det är en svarsfrekvens på ca 38 %.

Bortfallet kan bero på att vissa inte tycker om att svara på enkäter. Det kan också bero på att vissa personer inte är intresserade av frågan om a-kassan, eller att de är nöjda med a-kassan. En annan orsak kan vara att vi, i introduktionsbrevet till enkäten, skrev att vi ville komma i kontakt med personer som lämnat, eller som funderat på att lämna a-kassan.

Vi har även ett internt bortfall, det innebär att respondenterna inte har svarat på alla frågor i enkäten. Detta kan bero på att de inte förstår frågan, eller att inte frågan har någon betydelse för dem. Exempel på detta är fråga 16 i vår enkät, där vi frågar respondenterna om de som jobbar deltid eller vikariat, måste vara med i a-kassan för att ha någon trygghet? På den frågan var det 52 stycken av barnskötarna, som inte svarade och 20 stycken av lärarna, som inte svarade. Det interna bortfallet, beror troligtvis på att 72 stycken totalt, är heltidsanställda.

2.6 Undersökningens trovärdighet

2.6.1 Validitet

Begreppet validitet betyder giltighet och innebär att undersökningen mäter det som den har för avsikt att mäta. Det handlar om att samla in de data som är relevanta för den valda problemställningen (Halvorsen 1992, s 41). En nödvändig förutsättning för validiteten är reliabiliteten, men hög reliabilitet behöver inte medföra hög validitet, eftersom man kanske mäter fel saker. En felkälla är att människor ibland inte är ärliga och det påverkar validiteten. Det är troligt att vissa svarar det som de tror ser bra ut och det som förväntas av dem, istället för att vara uppriktiga, samt att de kanske inte vill erkänna sina brister. (Stukát 1992, s 126 ff)

Syftet med enkäten var att ta reda på hur många som har lämnat a-kassan och hur många som funderar på att lämna a-kassan och orsaken/orsakerna till det.

Validiteten i vårt arbete, upplevs som hög, eftersom vi har mätt det vi hade för avsikt att mäta och att vi arbetade utifrån teorin när vi skrev frågorna till enkäten.

Vi har ingen anledning att tro att respondenterna, skulle ha för avsikt att inte svara sanningsenligt, p.g.a. anonymiteten i undersökningen.

2.6.2 Reliabilitet

”Med reliabilitet menas hur pålitliga mätningarna är” (Halvorsen 1992, s 42). Reliabiliteten beskriver mätinstrumentets kvalitet, d.v.s. i vårt fall enkäten. Det som avgör om en undersökning har låg eller hög reliabilitet, är bl.a. frågornas utformning. Respondenten kan ha uppfattat frågorna fel och bedömare kan ha missuppfattat enkätsvaren. (Stukát 2005, s 126 f) För att uppnå hög reliabilitet, så måste forskaren koda och registrera data på rätt sätt. Om insamlad data är pålitlig och kan ge svar på frågeställningarna, så innebär det att reliabiliteten är hög. Hög reliabilitet innebär också att undersökningen ska kunna göras igen och resultatet ska då kunna bli likvärdigt. (Halvorsen 1992, s 42).

Reliabiliteten i vårt arbete, är antingen hög eller låg, beroende på hur man ser på den. Skulle undersökningen göras om och skickas ut till samma yrkesgrupper inom Borlänge kommun, borde resultaten bli likvärdiga och undersökningen skulle ha en hög reliabilitet. Skulle man däremot skicka ut enkäter till samma yrkesgrupper, men till en annan kommun, så vet man inte om resultatet skulle bli detsamma. Vi testade aldrig enkäten, på några individer innan vi skickade ut den, det var ett misstag. Det skulle kunna göra att reliabiliteten blir lägre, men vi uppfattade dock inte att frågorna skulle ha misstolkats, när vi satte in svaren från enkäterna i ett excel-dokument. Det var inte heller någon av respondenterna som kommenterade frågornas utformning.

2.6.3 Generaliserbarhet

Generaliserbarheten beskriver för vem eller vilka resultatet är gällande. Frågan är alltså om resultatet endast gäller för de undersökta personerna, eller om det kan generaliseras till en större grupp. En liten undersökningsgrupp, ett stort bortfall och ett icke representativt urval är exempel på faktorer som påverkar generaliserbarheten. (Stukát 1992, s 125 ff).

Vi gjorde en mindre undersökning, till ett icke representativt urval, p.g.a. att vi inte hade tid eller resurser till att göra en större. Det var många som inte svarade på enkäten, så vi fick ett bortfall på ca 62 %. Dessa faktorer påverkar generaliserbarheten. Man kan fråga sig om vi fått in fler enkäter, om vi skickat ut en påminnelse, men tidsschemat räckte inte till för det. **Se vidare diskussion i kap. 6.1.**

3. Referensram

3.1 Teorin om rationellt val, enligt Herbert Simon

Det finns flera teoretiker som har forskat i frågan om teorin om rationellt val. De har haft skilda åsikter om vad teorin innebär. En av forskarna var Herbert Simon. Enligt honom var det formalisering och mål- specificering som var grundstenarna i teorin om rationellt val. Dessa grundstenar bands samman av något som Simon kallade bunden rationalitet. Bunden rationalitet handlar om att individerna förses med givna förutsättningar så som; olika förväntningar; de hjälpmedel som krävs; integrerade delmål; information och standardiserade arbetsmanualer. Simon påstod även att roller och rutiner är väldigt viktigt för ett rationellt beslutsfattande, inom organisationer. Han ansåg att organisationer förenklar beslutsfattande och hjälper deltagarna att ta de beslut som är nödvändiga, genom att t.ex. avgränsa hur varje aktivitet ska genomföras. (Simon 1976)

Simons tolkning handlar mer om de beslut som individerna tar i en organisation, där de är medlemmar. Vi är i denna undersökning intresserade av de individer som har valt, eller funderar på att lämna en organisation. Därför har vi valt att använda oss av en annan forskares syn på teorin om rationellt val, nämligen George Homans, för att hans sätt att tolka teorin, bättre stämmer in på vårt arbete. John Scott (2000) har skrivit en artikel, ”*Rational Choice Theory*”, som handlar om teorin om rationellt val. Han har tolkat bl.a. Homans syn på teorin. Vi har använts oss av artikeln och anknyter till hur John Scott har tolkat teorin.

3.2 Teorin om rationellt val

Teorin om rationellt val, handlar om att människan är rationell i sitt handlande och i sina val. Det innebär att individerna väljer de alternativ som de har störst nytta av. Det är en sorts utbyteshandel, där man tittar på kostnaden och nyttan. För att ett val ska vara rationellt, ska nyttan överstiga kostnaden. Individerna motiveras av sina behov eller av sina uppsatta mål. De handlar utifrån den information de har och efter sina begränsningar. En individ har många olika behov och troligtvis många olika saker som han eller hon vill uppnå, men eftersom man inte kan få precis allt man vill ha, så måste var och en fundera över

och göra de val som uppfyller de behov eller saker som man helst vill ha. Individer väljer ofta att anskaffa både monetära och icke monetära saker. I vissa fall kan nyttan lätt mätas, med t.ex. köpta varor. Nyttan med andra saker är mer svårsmäta, t.ex. abstrakta saker som gillande eller erkännande. Desto mer en individs behov blir uppfyllt, desto mindre nytta har de av att försöka uppfylla det behovet. (Scott 2000)

3.3 Problem som finns med teorin

Några problem som finns med teorin är kollektivt handlande, sociala normer och struktur. När det gäller kollektivt handlande, agerar individerna i en grupp, men teorin bygger på att det är den enskilda människan som handlar för sin egen vinning skull. Varför skulle individerna då vilja samarbeta med andra individer och gynna deras intressen mer än sina egna? Sociala normer är ett problem som handlar om att människor accepterar och följer vissa normer och regler, som leder till att de agerar eller känner en viss förpliktelse att göra vissa saker. De agerar på detta sätt, trots att det övergår deras egennyttan. Problemet med strukturen, är hur en teori som bygger på individen och dess handlande, ska kunna förklara hur större sammanslutningar har kommit till och lever vidare. (Scott 2000)

Detta resonemang, har fått oss författare att fundera kring frågor som t.ex. ; Om kollektivt handlande verkligen påverkar individernas beslut att vara medlemmar eller inte i a-kassan? Är det så att individerna påverkas av grupstryck i denna fråga? Varför skulle individerna lämna a-kassan på grund av att andra gör det? Lämna de inte a-kassan för att de själva vill det? Är man rädd för att man inte ska bli accepterad på en arbetsplats, där de flesta har lämnat a-kassan? Vilka andra orsaker kan finnas för att ge efter för grupstrycket? Finns det de som känner att de inte har råd att vara medlemmar egentligen, men som känner att de har en slags förpliktelse att vara med?

3.4 Problem som finns med större organisationer

Det finns ett problem som handlar om hur de större organisationerna blir till. När individer går med i sådana organisationer, så kan man påstå att de agerar

rationellt, men bara om det ger dem fördelar som överstiger kostnaden. Men varför skulle människor gå med i en organisation, om de ändå får ta del av förmånerna utan att vara medlem? Problemet som finns med de s.k. ”free-riders” är, att de tycker att det är för dyrt att vara medlem i en organisation. De tror inte att deras medlemskap kan spela någon roll för organisationens köpkraft. De kommer fram till att de inte tjänar något på att vara med i organisationen, p.g.a. att de får ta del av förmånerna i alla fall. Skulle alla tänka på detta sätt så skulle inte organisationen ha någon auktoritet, vilket skulle leda till att det inte skulle finnas några förmåner att få. Hur kan det komma sig att individer kan känna någon sorts förpliktelse, att agera osjälviskt och agera på sätt som inte bara gynnar dem själva? Deras beteende skulle kunna ses som rationellt, om de genom detta beteende kände någon sorts tillfredsställelse, över att kunna hjälpa andra. Individerna lär sig att de kan uppnå gemensamma fördelar, genom samarbete. (Scott 2000)

Detta resonemang, har fått oss författare att fundera kring frågor som t.ex. ; Vad anledningen är till att individerna gick med i a-kassan från första början, trodde de att medlemskapet skulle ge dem fördelar som översteg kostnaden med medlemskapet eller finns det andra anledningar? Problemet med de s.k. ”free-riders”, har inte så mycket med a-kassan att göra egentligen. Det har väl mer att göra med om man är med i facket eller inte. Är du inte med i a-kassan, får du inte ut några pengar som arbetslös, så i det här fallet kan man inte påstå att man kan få ut någon förmån, utan att vara medlem. Tänker medlemmarna på organisationen i stort när de lämnar a-kassan, eller är det sitt eget bästa de ser till?

3.5 Utbyteteorin, enligt George Homans

Teorin om rationellt val, är en teori som många har forskat om. Forskarna har kommit fram till olika saker och sätt att se på vad teorin innebär. En av de tidigaste forskarna var George Homans, lade grunden för utbyteteorin. Homans ansåg att det mänskliga beteendet kunde likna djurens. Han menade att människan agerade på det sätt som innebar att de blev belönade och inte bestraffade och att folk lärde sig det av gamla erfarenheter. Djurens högsta motivationskälla var mat, medan människan hade behovet av saker så som erkännande, gillande, pengar och

kärlek mm. (Scott 2000)

Detta resonemang, har fått oss författare att fundera kring frågor som t.ex.;

Att Homans kan ha rätt i det, att det mänskliga beteendet liknar djurens på sätt och vis. Man skulle kunna fråga sig om medlemmarna i a-kassorna såg ex. höjningen av medlemsavgiften, som en sorts bestraffning. Kan det vara så att de tycker att de, genom att lämna a-kassan och därmed slipper betala medlemsavgiften, får en sorts belöning i och med att de får mer pengar kvar. Samtidigt kan man fråga sig om de som lämnat a-kassan och senare blir arbetslösa, fortfarande tycker att de är belönade, som inte behöver betala medlemsavgiften. Är det så att vissa söker någon sorts gillande hos andra och lämnar a-kassan på grund av gruppsyck?

3.6 Vidare om utbytesprocessen

Homans ansåg att en utbytesprocess bara fortsatte, så länge som de medverkande parterna tjänade på det. När handeln inte längre var lönsam för en part, skulle han eller hon förmodligen söka sig till en annan marknad, där det var möjligt att tjäna på handeln. Parterna i en handel hade ofta tillgång till olika resurser och det medförde att parterna hade olika maktpositioner i utbytesprocesserna. Hur utgången av handeln blev, berodde på vilken makt deltagarna i processen hade, om det fanns likvärdiga substitut och hur beroende deltagarna var av varan i sig. (Scott 2000)

Detta resonemang, har fått oss författare att fundera kring frågor som t.ex.;

Om medlemmarna inte längre tycker att det är någon idé att vara med i a-kassan, på grund av att de inte längre tjänar något på det. Tycker de att utbytesprocessen ger dem något? I denna process har den andra parten mer makt än medlemmarna i a-kassan. Kan det vara därför som medlemmarna inte känner att det är någon idé, att överhuvudtaget delta i processen längre? Samtidigt så finns det idag inga bra substitut till a-kassan, det enda stället individerna kan vända sig till annars är socialbyrån. Man kan fråga sig om de som har ett fast arbete och som inte ser sin tjänst hotad i framtiden, tycker att de har något behov av att vara med i a-kassan? Hur är det med dem som t.ex. har något vikariat eller jobbar deltid, tycker de att

medlemskapet är nödvändigt för att de ska ha någon trygghet?

3.7 Belöning eller bestraffning som motivation

Enligt John Scott (2000), påstod vissa forskare att det var värdet av själva belöningen, som var nyttan för en person. Samtidigt ansågs det att ett löfte om en belöning, eller ett hot om bestraffning kunde motivera folk lika mycket som själva belöningen eller bestraffningen.

Detta resonemang, har fått oss författare att fundera kring frågor som t.ex.;

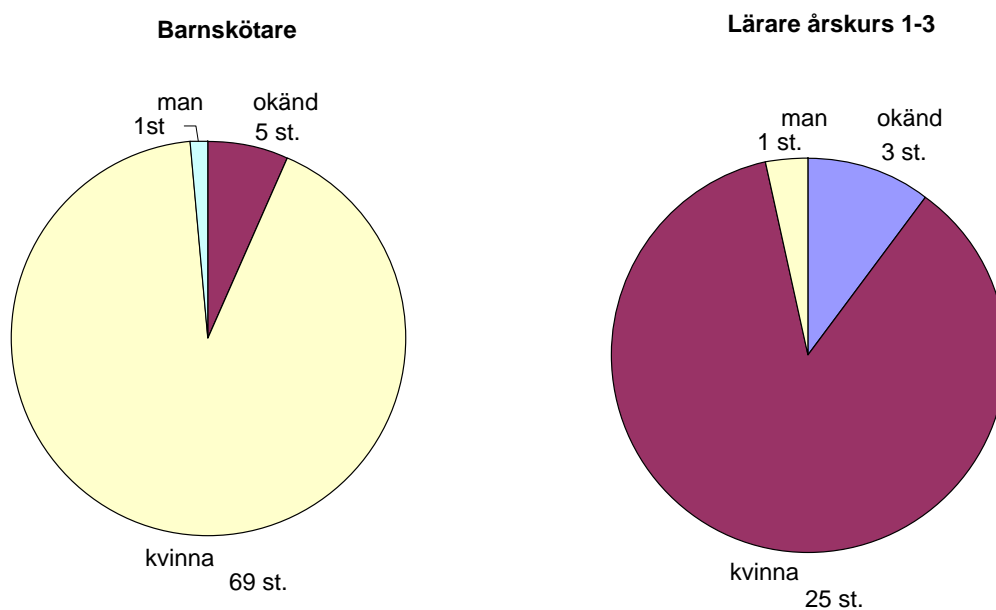
De som fortfarande är medlemmar i a-kassan, borde tycka att nyttan överstiger kostnaden, varför skulle de annars vara kvar? Men vad är egentligen motivet till att medlemmarna lämnar a-kassan och vad är motivet att de stannar kvar? Har de gjort ett rationellt val och vad är ett rationellt val egentligen? Vid ett rationellt val, ska nyttan överstiga kostnaden (Scott 2000). Man kan fråga sig om det är ett rationellt val att lämna a-kassan? Är det ett rationellt val för alla, eller bara för några? Finns det individer som lämnar a-kassan, på grund av att de inte tycker att de har råd att vara medlemmar, men som egentligen skulle vilja vara det, om de tyckte att de hade råd?

4. Empiri

4.1 Redovisning av enkätsvar

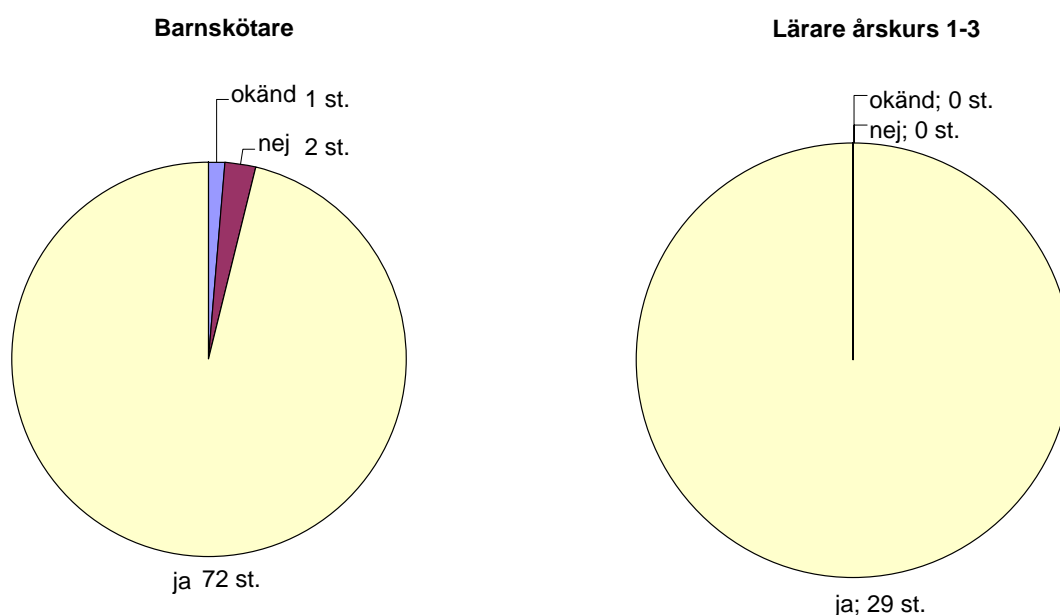
Vi skickade ut 286 st. enkäter till två yrkeskategorier i Borlänge kommun. Av dessa valde 109 st. att svara. De två yrkeskategorierna är barnskötare och lärare för årskurs 1-3.

Fråga 1, handlar om vilket kön respondenterna har.

Som man kan se, var huvuddelen av respondenterna kvinnor i båda yrkesgrupperna. Endast 2 stycken män svarade och 8 stycken valde att inte uppge vilket kön de har.

Fråga 2, handlar om ifall respondenterna är med i en fackförening.

Här visade det sig att 72 stycken av de 75 barnskötarna är medlemmar i facket och att alla lärare, är medlemmar i facket.

Fråga 3, handlar om vilket yrke respondenterna har.

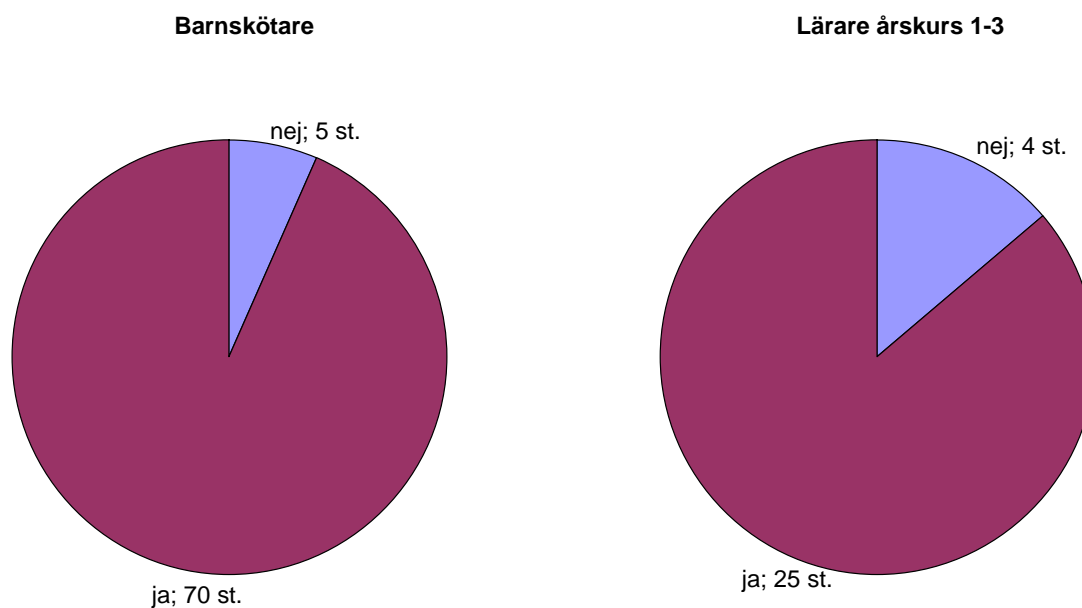
Av dem som svarade, fanns 75 stycken barnskötare, 29 stycken lärare och 5 stycken övriga. Dessa övriga uppgav en sysselsättning, som gjorde att vi inte kunde placera in dem i vare sig barnskötare eller lärare.

Fråga 4, handlar om vilken sysselsättningsgrad respondenterna har.

Av barnskötarna var det 51 stycken, som hade en sysselsättningsgrad på 100 %, 3 stycken hade en sysselsättningsgrad på 50 %, 11 stycken hade en sysselsättningsgrad på 75 % och 6 stycken hade en sysselsättningsgrad, som låg mellan 75 % och 100 %.

För lärarna, var det 21 stycken, som hade en sysselsättningsgrad på 100 %, 2 stycken hade en sysselsättningsgrad på 50 %, 2 stycken hade en sysselsättningsgrad på 75 % och 4 stycken hade en sysselsättningsgrad, som låg mellan 75 % och 100 %.

Fråga 5, handlar om ifall respondenterna är med i en a-kassa.

I detta fall visar det sig att 70 stycken barnskötare är medlemmar i en a-kassa och 5 är det inte.

25 stycken lärare är medlemmar i en a-kassa och 4 stycken är det inte.

Fråga 6, till och med fråga 12, gäller de respondenter som har lämnat a-kassan.

Fråga 6a) handlar om ifall medlemmarna gått ur a-kassan det senaste året, **b)** om det är längre tid än ett år, som respondenten inte har varit medlem och **c)** om respondenten någon gång varit medlem i a-kassan? Enligt:

6a) hade 5 stycken av barnskötarna gått ur det senaste året och 3 stycken av lärarna.

6b) var det 1 lärare som hade gått ur a-kassan, för mer än ett år sedan.

6c) hade alla 9 varit medlemmar i en a-kassa någon gång.

Fråga 7, handlar om varför respondenterna valt att lämna a-kassan.

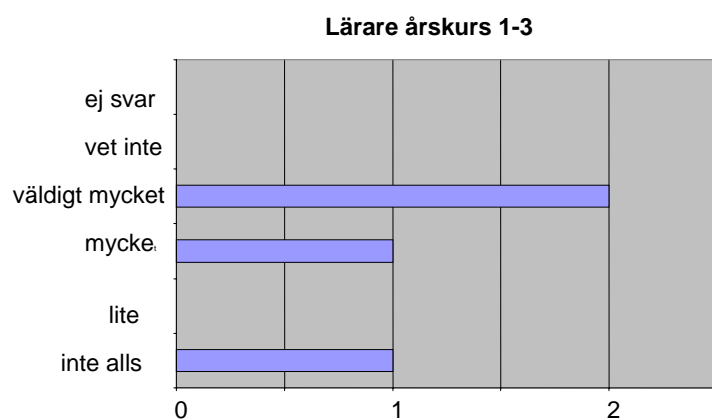
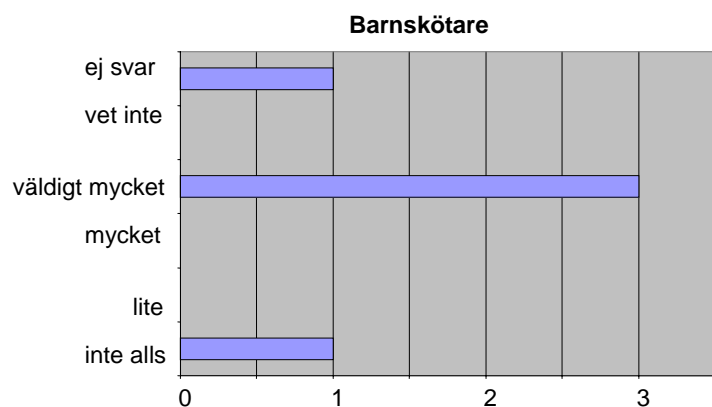
Alla barnskötare har nämnt pensionen som en faktor till deras val. 2 av dem har också nämnt att en annan faktor är, att de inte tror att de kommer att bli arbetslösa,

innan de går i pension. En av dem vill spara pengarna, för avgiften, till andra saker.

I gruppen lärare, har 2 av 4 nämnt pensionen som en faktor till deras val. Andra faktorer som har nämnts av lärarna är; måste spara in på utgifterna, p.g.a. nedsatt arbetstid; den höga avgiften; att 1 person fick betala full avgift, trots att personen bara arbetade deltid; trygg anställning fram till pensionen.

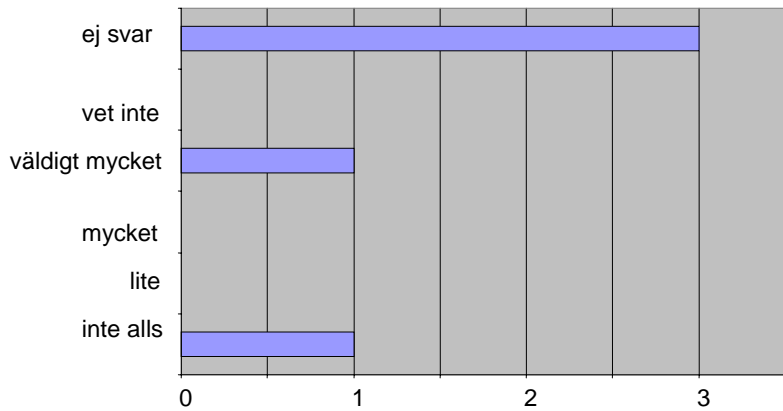
Fråga 8, handlar om i hur stor utsträckning respondenternas beslut att lämna a-kassan har påverkats av:

a) Den förhöjda avgiften:

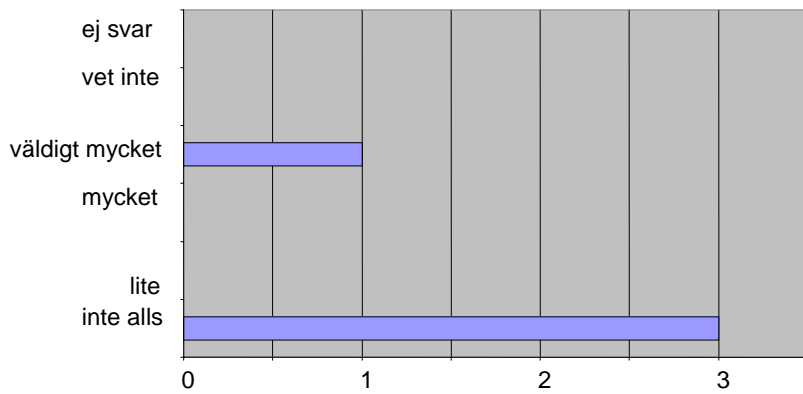

b) Den sänkta ersättningen:

Barnskötare

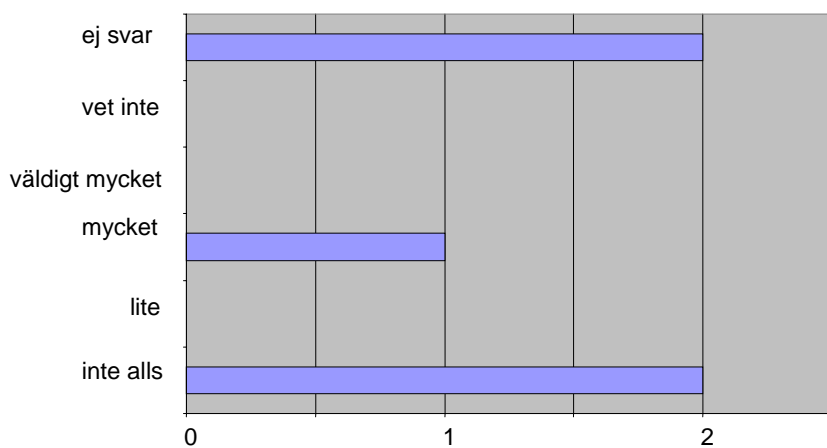

Lärare årskurs 1-3

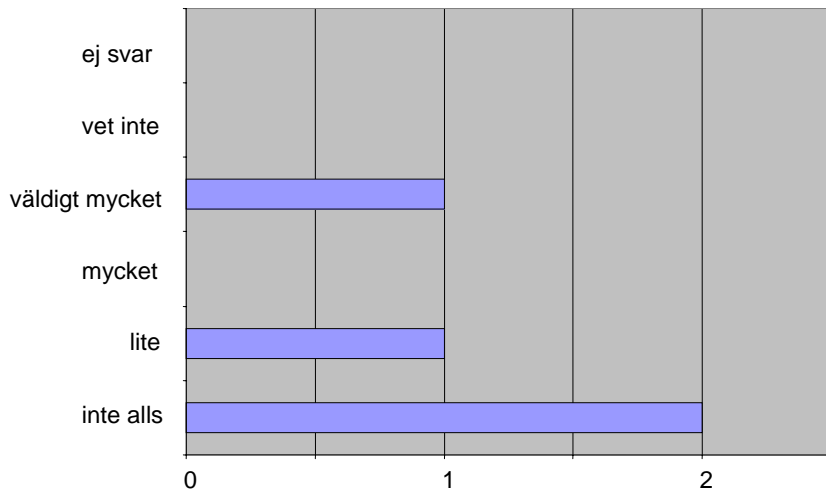

c) Att avgiften inte längre är avdragsgill i deklarationen:

Barnskötare

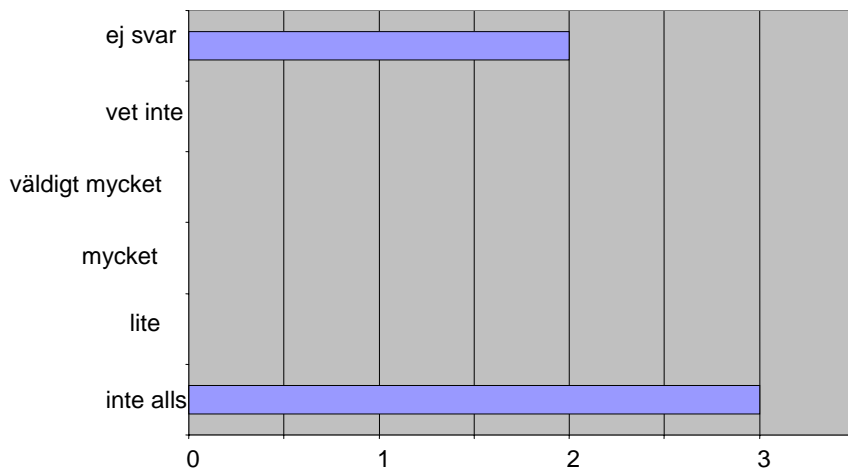

Lärare årskurs 1-3

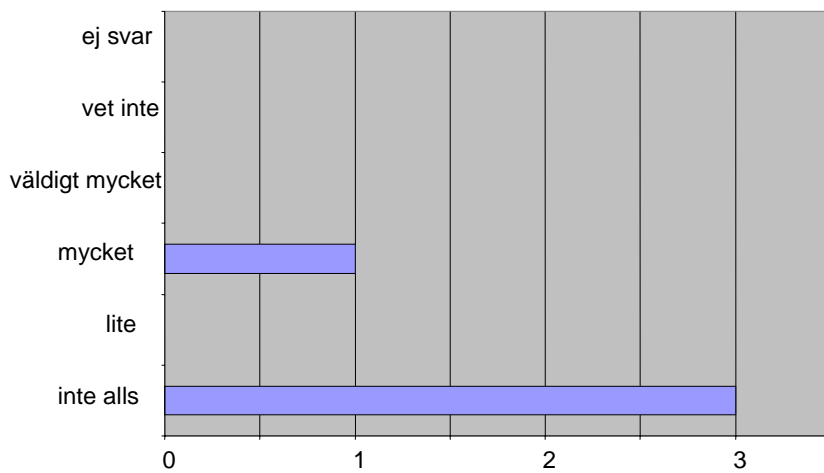

d) Att respondenten har påverkats av andra:

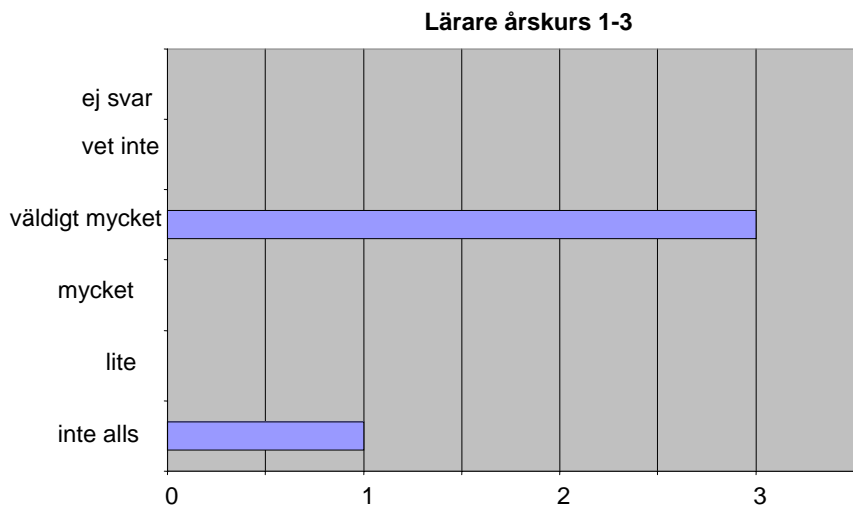
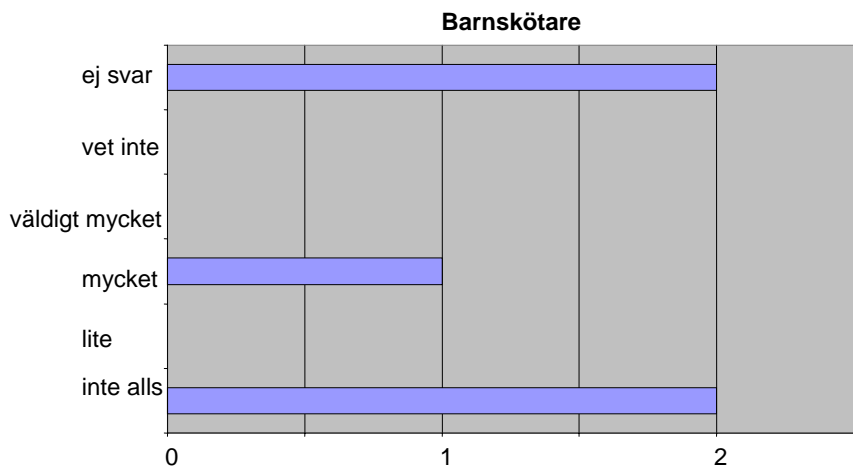
Barnskötare

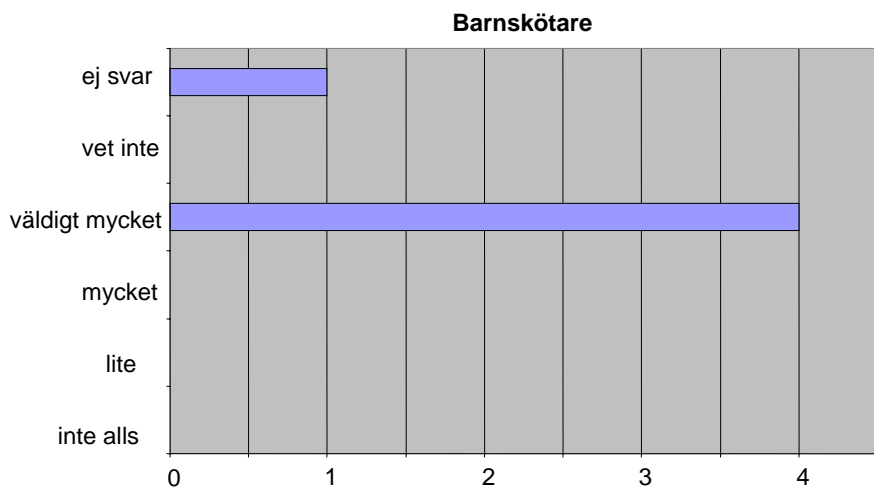
Lärare årskurs 1-3

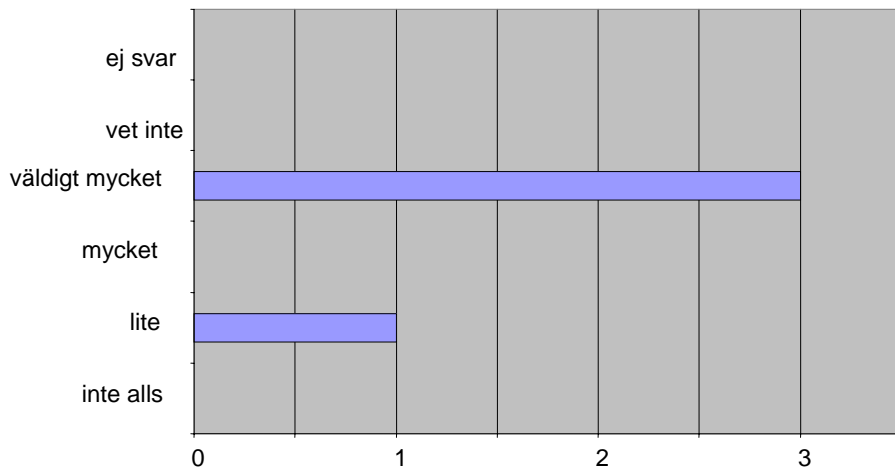
e) Att respondenten inte tycker att det inte är någon ide att vara medlem längre, p.g.a. att han/hon har fast anställning:

f) Att respondenten snart kommer att ta pension:

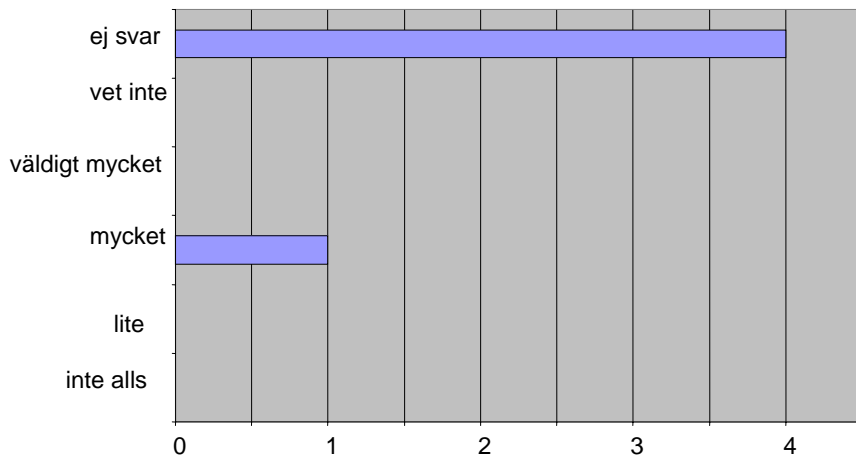

Lärare årskurs 1-3

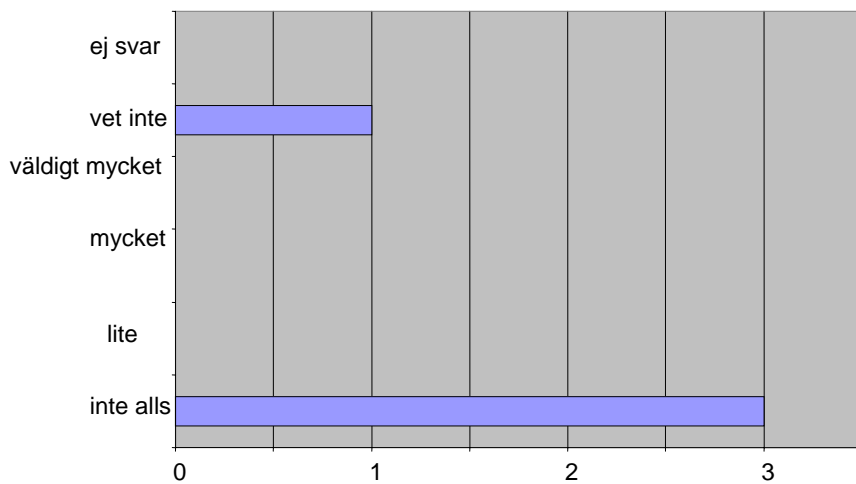

g) Att respondenten måste söka jobb i hela Sverige och vara beredd att flytta redan från första dagen som arbetslös:

Barnskötare

Lärare årskurs 1-3

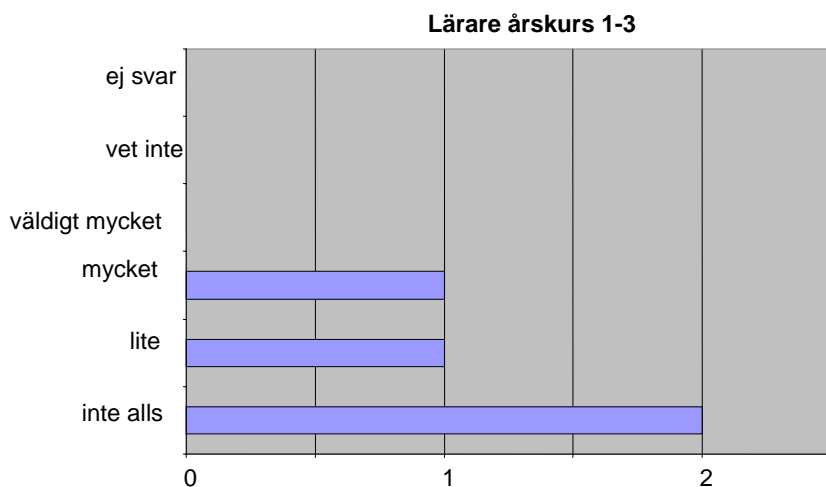
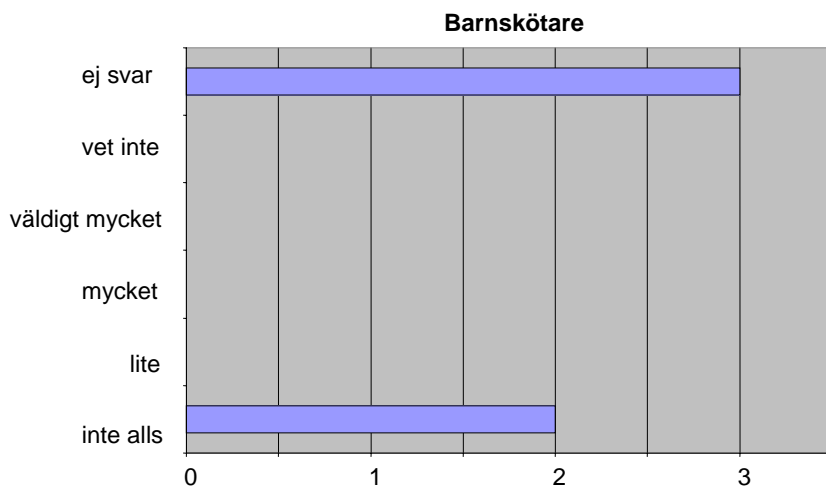
Fråga 9, handlar om vad som skulle behövas göras, för att respondenterna skulle gå med i a-kassan igen.

Av barnskötarna var det 3 stycken som inte svarade och 2 stycken som inte tyckte att det fanns något som skulle kunna få dem, att gå med igen.

Av lärarna, var det 2 stycken som inte svarade, en svarade att han/hon inte kommer att gå med igen, p.g.a. närmande till pension och en tyckte att om det var 50 % avgift för den som jobbar 50 %, kanske han/hon skulle gå med igen.

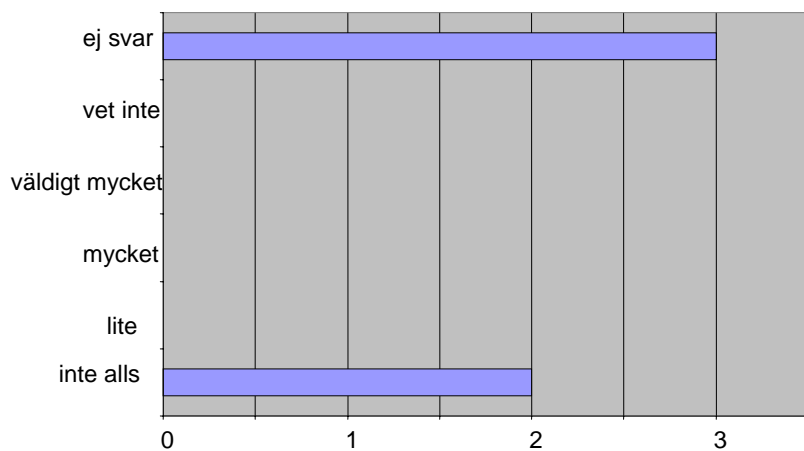
Fråga 10, handlar om ifall respondenternas beslut att gå med i a-kassan igen skulle påverkas av:

a) Att avgiften sänks?

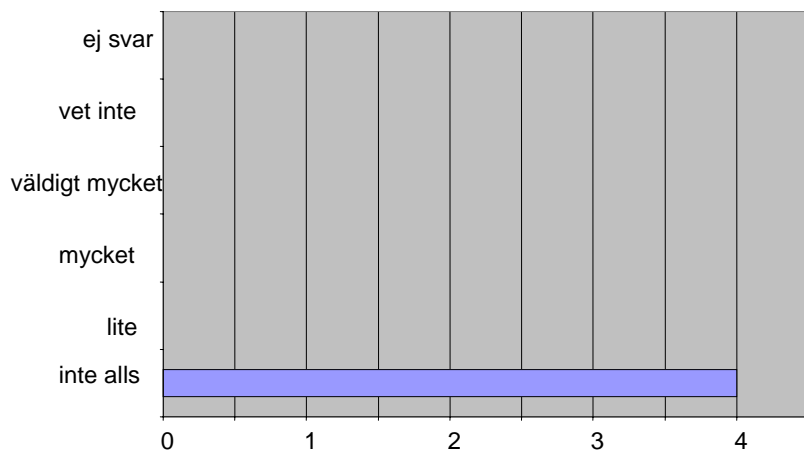

b) Att ersättningsnivån ökar?

Barnskötare

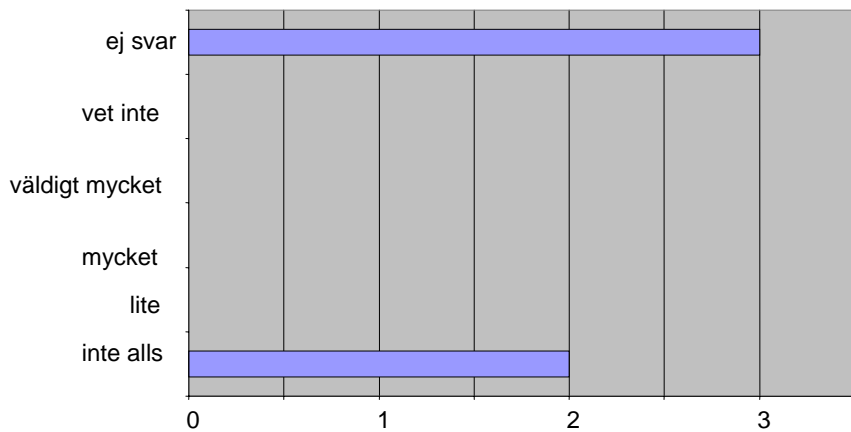

Lärare årskurs 1-3

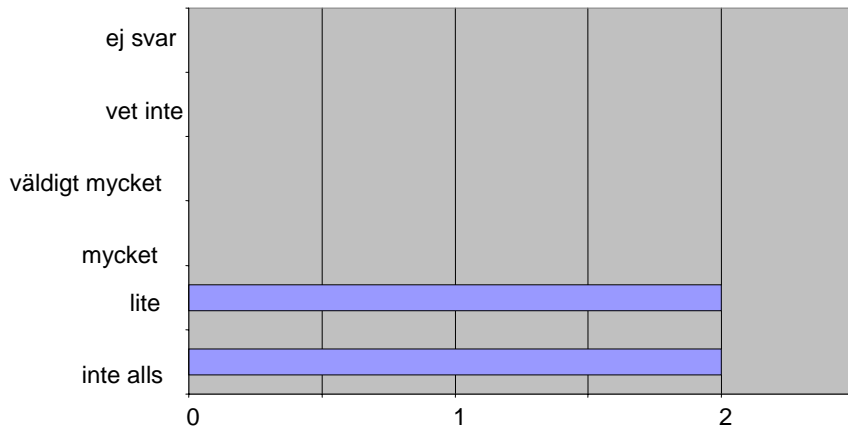

c) Att avgiften blir avdragsgill i deklarationen?

Barnskötare

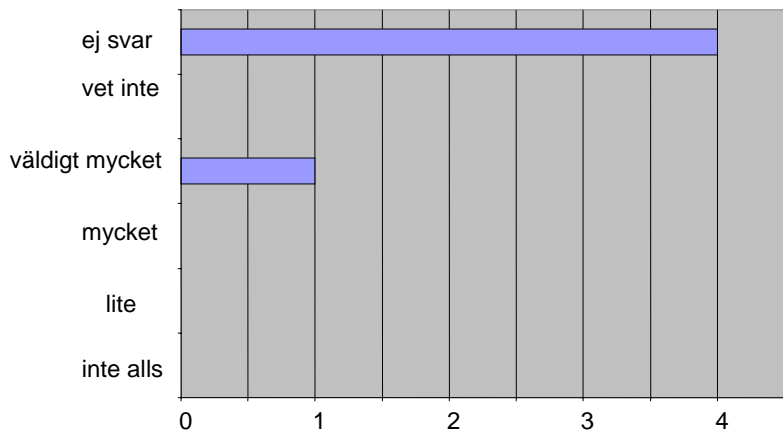

Lärare årskurs 1-3

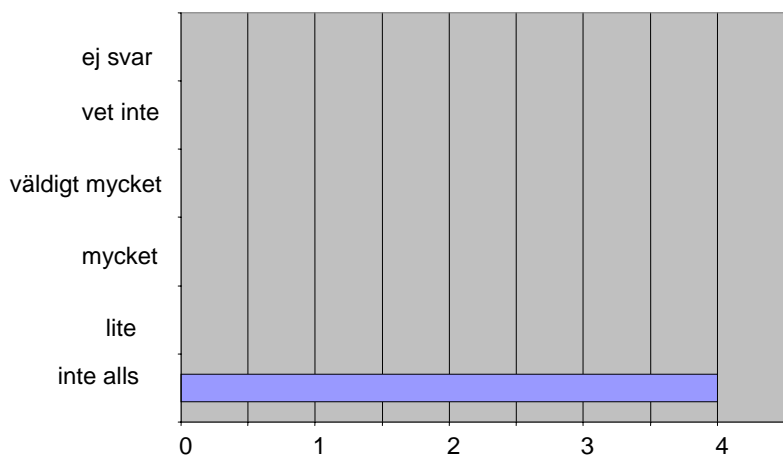

d) Att du inte blir tvingad att ta jobb var som helst i Sverige, redan från första dagen som arbetslös?

Barnskötare

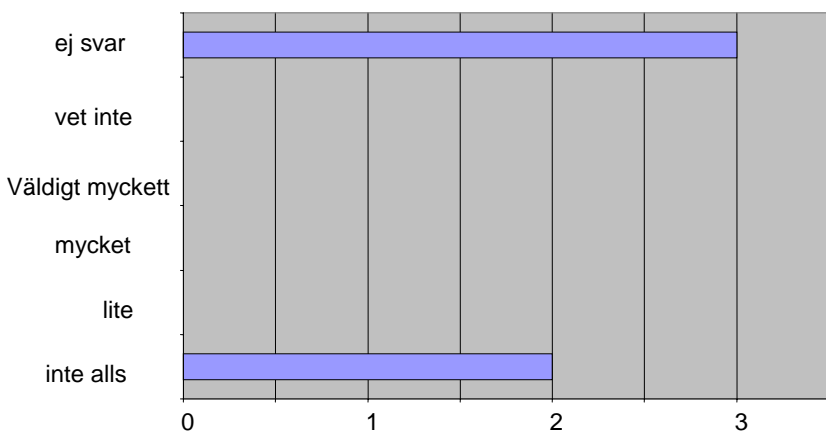

Lärare årskurs 1-3

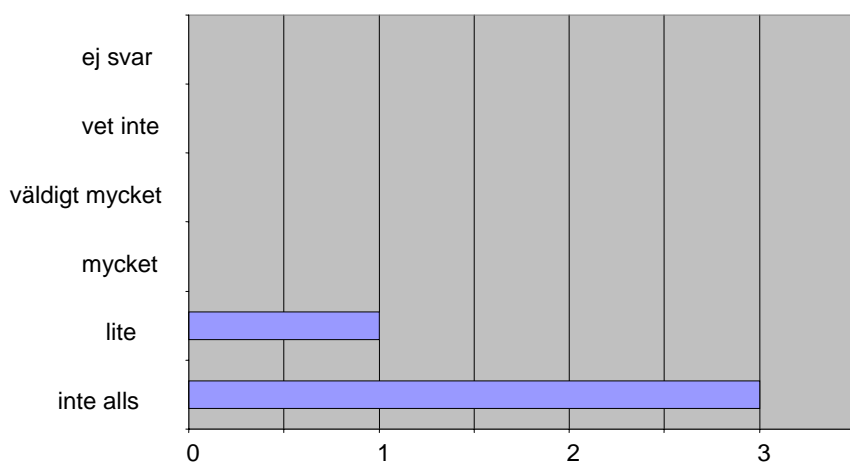

e) Andras åsikter?

Barnskötare

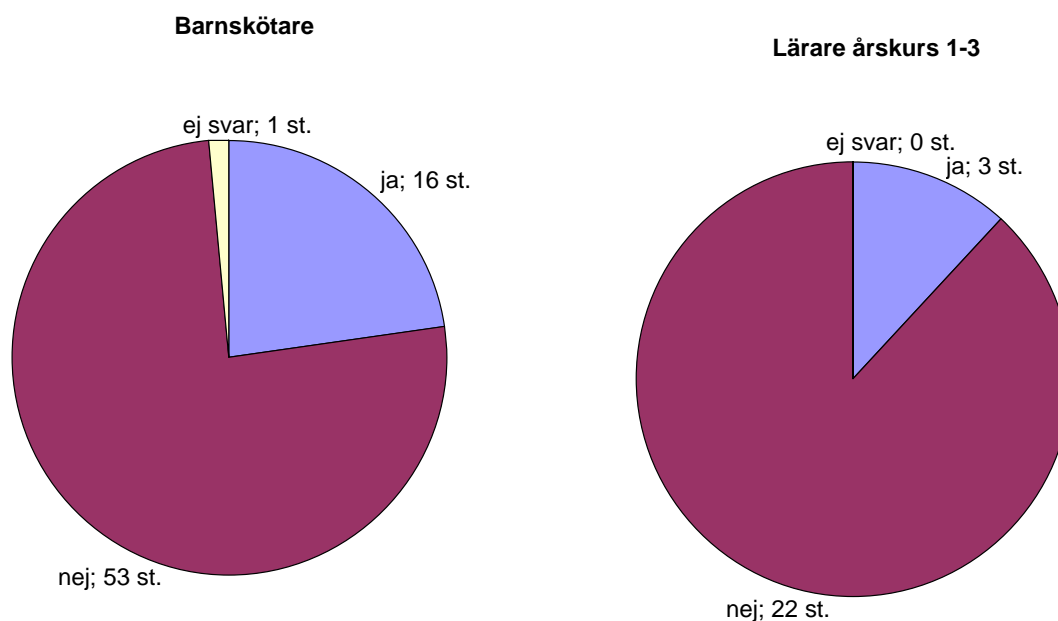

Lärare årskurs 1-3

Fråga 11, handlar om ifall respondenterna har några övriga synpunkter på a-kassan. Eftersom vi har en till sådan fråga och bara 1 person har svarat på denna, så för vi över det svaret till fråga 17.

Fråga 12, handlar om ifall respondenterna funderar på att lämna a-kassan?

I detta fall visade det sig att 16 stycken barnskötare någon gång har funderat på att lämna a-kassan och att 53 stycken inte har funderat på det.

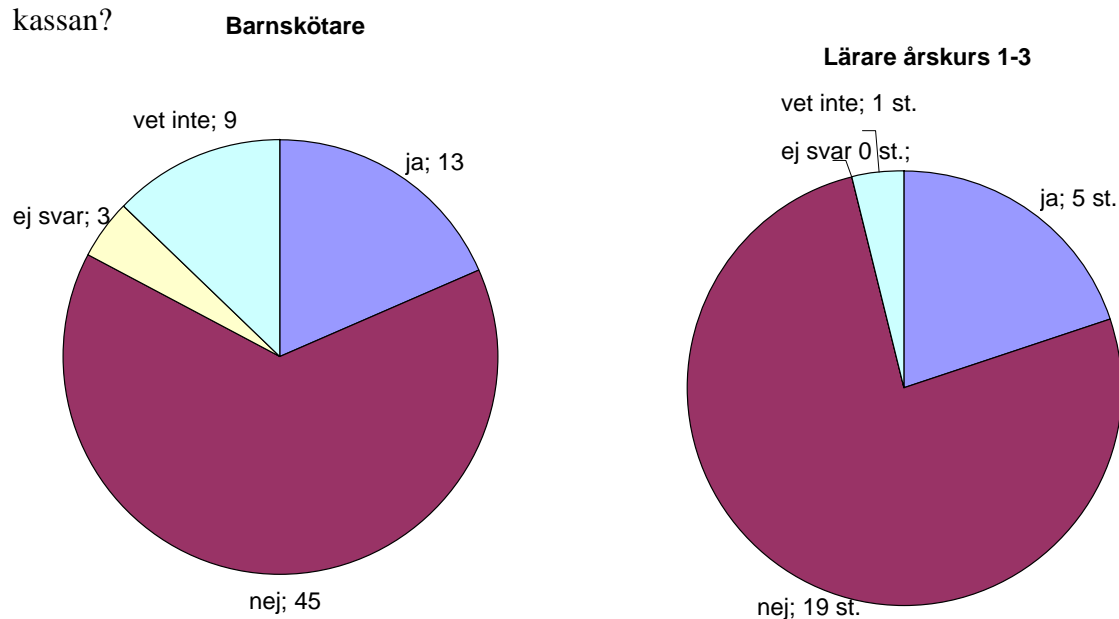
För lärarna är det 3 stycken som har funderat på att lämna a-kassan och 22 stycken som inte har funderat på det.

Fråga 13, handlar om varför respondenterna funderar på att lämna a-kassan.

Av barnskötarna har 13 stycken nämnt att de tycker att det är för dyrt att vara medlem. 3 stycken har angivit att de snart går i pension. 2 stycken tycker att det är för hög avgift, jämfört med den lön de har. 1 individ har angivit den sänkta ersättningen och att man måste ta jobb i hela Sverige. 1 individ tycker inte att den får den hjälp den vill. 1 individ har eget företag och får inte ut något av att vara med i a-kassan.

Av lärarna har alla 3 angivit för hög avgift som orsak.

Fråga 14, handlar om ifall respondenterna känner någon förpliktelse mot a-kassan?

Här visar det sig att 13 stycken av barnskötarna känner någon förpliktelse mot a-kassan, 45 stycken känner inte någon förpliktelse och 9 stycken vet inte.

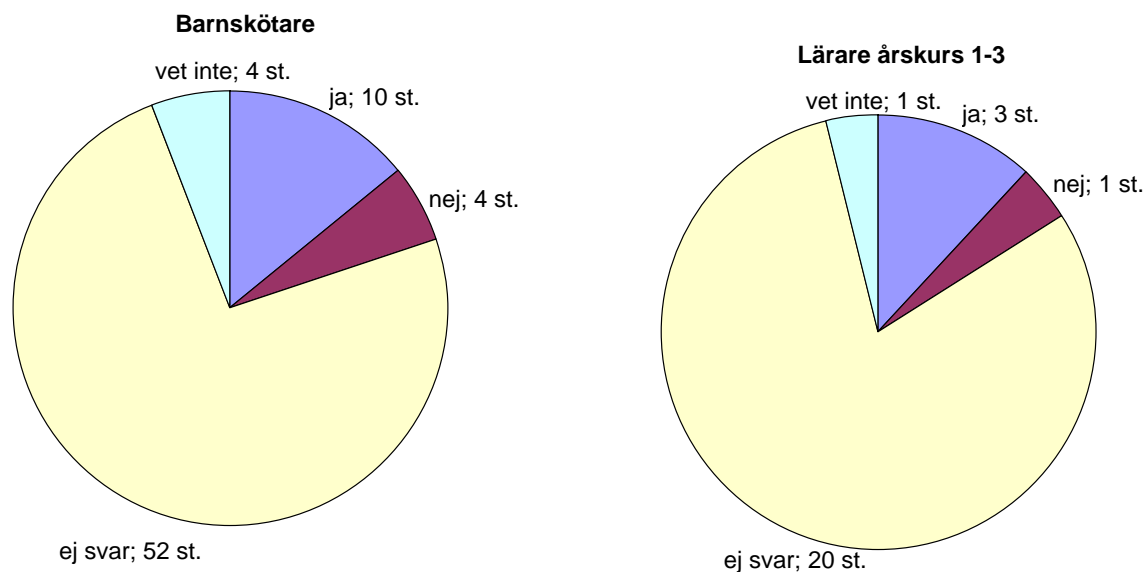
Av lärarna är det 5 stycken som känner någon förpliktelse mot a-kassan, 19 stycken känner inte någon förpliktelse och en vet inte.

Fråga 15, handlar om vad respondenten tycker att de får ut av att vara medlem i a-kassan?

Av barnskötarna har individerna svarat; 31 stycken trygghet, 8 stycken ersättning vid arbetslöshet, 2 stycken solidaritet, 13 stycken ingenting, 4 stycken vet inte, 1 styck stämpla upp till heltid, 1 styck hjälp vid behov och 1 styck tyckte det var lämpligt att vara med, p.g.a. att personen var arbetsplatsombud.

Av lärarna har individerna svarat; 18 stycken trygghet vid arbetslöshet, 4 stycken ingenting, 3 stycken solidaritet, 1 styck ersättning vid arbetslöshet och 1 styck svarade skyldighet.

Fråga 16, handlar om respondenterna som jobbar deltid eller vikariat, om de känner att de måste vara medlemmar i a-kassan, för att ha någon trygghet?

Här är det 10 stycken av barnskötarna, som tycker att de måste vara medlemmar, för att ha någon trygghet och 4 stycken som inte tycker det.

Av lärarna är det 3 stycken som tycker att de måste vara medlemmar, för att ha någon trygghet och 1 styck som inte tycker det. Det var hela 72 stycken som inte svarade på denna fråga.

Fråga 17, handlar om ifall respondenterna hade några övriga synpunkter på a-kassan.

Det som barnskötarna har svarat är att: 12 stycken tycker att medlemsavgiften är för dyr. I övrigt har några personer andra synpunkter, som t.ex. att 1 person känner att han/hon måste vara med i a-kassan p.g.a. att han/hon har ett timvikariat, 1 styck tycker att det är konstiga regler, 1 styck tror att a-kassorna skulle få fler medlemmar med en lägre avgift, 1 styck tycker att a-kassan måste finnas för de yngre och att de som är äldre kan bidra, 1 styck har nämnt trygghet, 2 stycken har nämnt solidaritet, 2 tycker att det är för dyrt i förhållande till lön.

Det som lärarna har svarat är att: 2 stycken har nämnt solidaritet, 1 styck tycker att det inte får kosta för mycket att vara med, 1 styck tycker att det är bra att a-kassan är frivillig. 1 styck tycker att a-kassan hjälper vid behov, men att det vore bra om avgiften sänktes.

5. Analys & slutsats

Vi har skrivit slutsatserna i anknytning till analysen. Slutsatserna är skrivna i fet stil, för att de tydligt ska synas.

I detta arbete har vi försökt att ta reda på hur många som har lämnat a-kassan och vad orsaken/orsakerna till utträdet är, samt att ta reda på hur många som har funderat på att lämna a-kassan och orsaken/orsakerna till det. Vi skickade totalt ut 286 stycken enkäter och vi fick tillbaka 109 stycken. Till gruppen barnskötare skickade vi ut 220 stycken enkäter, av dessa svarade ca 34 %. Till gruppen lärare, för årskurs ett till tre, skickade vi ut 66 stycken enkäter, av dessa svarade ca 44 %.

Av respondenternas svar på enkäten, kan vi se att det är fler lärare än barnskötare som svarat på enkäten, vilket kan peka på att lärarna har ett större intresse i frågan och att de har en större vilja att uttrycka sina åsikter, än vad barnskötarna har.

Medelåldern på alla respondenter är 49 år, av dessa är medelåldern bland barnskötarna 47,7 år och bland lärarna 54 år. Huvuddelen av dem som svarade var kvinnor. Det var endast 2 män som svarade och det fanns även några stycken som inte uppgett kön. **Anledningen till att så många kvinnor svarade, kan vara att huvuddelen av de anställda inom Borlänge kommun är överrepresenterade av kvinnor.**

Från de enkäter vi fick in, kan vi se att av barnskötarna, hade 68 %, en sysselsättningsgrad på 100 %. Resterande 32 %, hade en sysselsättningsgrad på mellan 50- och 100 %. Bland lärarna, hade 72 %, en sysselsättningsgrad på 100 %. Resterande 28 %, hade en sysselsättningsgrad på mellan 50- och 100 %. **Här skiljer det inte så mycket, mellan barnskötarna och lärarna. I båda grupperna har flertalet en sysselsättningsgrad på 100 %.**

Vi frågade respondenterna om de var medlemmar i ett fack och om de var medlemmar i en a-kassa. **I båda grupperna är nästan alla respondenter medlemmar i en fackförening, vilket kan tyda på att de flesta fortfarande har förtroende för facket.** Vi kan se att de flesta, som svarat på enkäten, är

medlemmar i en a-kassa. Endast 9 stycken har lämnat a-kassan, varav 5 stycken barnskötare och 4 stycken lärare. Om vi jämför 5 stycken barnskötare, mot de 75 stycken svar vi fick tillbaka, kan vi se att det bara är ca 7 % av barnskötarna som har lämnat a-kassan. Om vi jämför 4 stycken lärare, mot de 29 stycken svar vi fick tillbaka, kan vi se att det är ca 14 % av lärarna som har lämnat a-kassan. **I jämförelsen mellan dessa grupper, i denna fråga, kan vi se att det är dubbelt så många lärare som barnskötare som har lämnat a-kassan, procentuellt sett.** Om man inte ser på antalen procentuellt sett, kan man misstolka resultatet, eftersom det styckevis är fler barnskötare som lämnat a-kassan. Av de 9 som lämnat a-kassan, hade alla 5 barnskötare och 3 av 4 lärare, lämnat a-kassan det senaste året. En av lärarna hade lämnat a-kassan för mer än ett år sedan. **Totalt lämnade alltså 8 av 9 a-kassan, det senaste året. Det borde rimligtvis ha att göra med förändringarna av reglerna i a-kassan.**

Enligt kap. 3.2, är människan rationell i sitt handlande och väljer det alternativ som ger störst nytta. Människan är rationell, när hon gör val där nyttan överstiger kostnaden. För de individer, som lämnat a-kassan, har kostnaden överstigit nyttan, med medlemskapet. Homans menade *enligt kap. 3.5*, att människan agerade på det sätt som innebär att de blev belönade och inte bestraffade. Detta synsätt innebär att de, genom beslutet att lämna a-kassan, blir belönade på det sätt, att de får mer pengar kvar. Homans ansåg att, *enligt kap. 3.6*, en utbytesprocess bara fortsätter, så länge som de medverkande parterna tjänar på det. Han menade att ofta har de olika parterna olika mycket makt. Utgången av handeln, påverkades av makt, om det fanns likvärdiga substitut och hur beroende parterna var av varan. Medlemmarna har valt att lämna a-kassan, för att de inte tycker att de tjänar något på att delta i utbytesprocessen, med a-kassan, längre. I detta fall, har a-kassan mycket mer makt än medlemmarna. Det finns det idag inga bra substitut till a-kassan, det enda stället individerna kan vända sig till annars är socialbyrån. Hur många medlemmar a-kassorna har, kan till stor del bero på hur beroende medlemmarna är, av det stöd som a-kassan kan ge dem. 4 av 5 barnskötare och 3 av 4 lärare, har nämnt att de p.g.a. att de närmar sig pension inte tycker att ett medlemskap i a-kassan kan ge dem något, som de har behov av. De som har nämnt pensionen som en faktor, har troligtvis inte någon användning för något annat substitut till a-kassan, eftersom de vet att de får pengar när de går i pension.

Den förhöjda avgiften är en annan orsak till att individerna, i båda grupperna, inte tycker att de tjänar på ett medlemskap i a-kassan. För lärarna har även det faktum, att de känner att de har en trygg anställning och inte tror att de kommer att bli arbetslösa, påverkat deras beslut, att lämna a-kassan. De personer som uppgett närmande till pensionen som orsak, kan också ha påverkats av den förhöjda avgiften, när de gjorde sitt val att lämna a-kassan. Om avgiften inte hade höjts, kan man fråga sig om de hade haft någon tanke på att lämna a-kassan. I och med att vissa bara har några år kvar till pension och att de även har ett fast arbete, som de förmodligen kommer att ha kvar fram till pensionen, så är det möjligt att de vill lägga pengarna, för avgiften, på annat. **De främsta orsakerna till att individerna, i båda grupperna, har lämnat a-kassan är; att de närmar sig pension, den förhöjda avgiften och för lärarna, även att de har en fast anställning och inte tycker att det är någon idé att vara medlem i en a-kassa längre.**

Andra orsaker som nämnts, bland barnskötarna är: trygg anställning fram till pension; att man vill spara pengarna, för avgiften på annat; den sänkta ersättningen; att avgiften inte längre är avdragsgill i deklARATIONEN; att det inte är någon idé att vara medlem, p.g.a. fast anställning och att man måste söka jobb i hela Sverige och vara beredd att flytta redan från första dagen som arbetslös. Lärarna har nämnt faktorer som: att spara in på utgifterna, p.g.a. nedsatt arbetstid; att man måste betala full avgift, trots att man bara jobbar deltid; trygg anställning fram till pension; den sänkta ersättningen; att avgiften inte längre är avdragsgill i deklARATIONEN och att man påverkats av andra. (Gruppptryck) **Dessa orsaker kan, trots att de inte nämnts av så många, ha betydelse i en större grupp. Om vi hade gjort en större enkätundersökning och fått in fler enkäter från medlemmar, som lämnat a-kassan, kanske dessa orsaker hade spelat en större roll, i sammanhanget.**

På frågan om vad som skulle behöva göras, för att individerna skulle gå med i a-kassan igen, fick vi inte in så många svar. Det var dock 1 person, som angav att hans/hennes beslut, skulle påverkas mycket av om avgiften sänktes. Personen tycker att den som har en sysselsättningsgrad på 50 %, bara ska betala 50 % av avgiften. **Att så få personer har svarat på frågan, kan ha att göra med att de**

flesta som lämnat a-kassan, har nämnt närmande till pension som orsak. Det är därför troligt att de inte skulle gå med i a-kassan igen, oavsett om t.ex. avgiften sänktes eller ersättningen höjdes.

Av de individer som jobbar deltid, eller har ett vikariat, tyckte ca 13 % i vardera gruppen, att de måste vara medlemmar i en a-kassa, för att ha någon trygghet. Eftersom dessa individer, endast jobbar deltid, eller har ett vikariat, innebär detta att deras arbetssituation kan vara mer osäker, än för en person som har en heltidstjänst. Om de har en tidsbegränsad anställning, innebär detta också att de kanske inte får ett nytt jobb direkt efter att deras anställning har gått ut. De vet kanske, att de kan bli tvungna att använda sig av arbetslöshetsförsäkringen, under en period och känner därför de att de måste vara medlemmar, i en a-kassa. **Dessa resultat tyder på att de som jobbar deltid, eller har ett vikariat, till viss del känner att de måste vara medlemmar i en a-kassa, för att ha någon trygghet.**

I kap. 3.3, kan man läsa om olika problem som finns med teorin om individuell rationalitet. Problemet med kollektivt handlande, har i vår undersökning inte haft så stor påverkan på dessa individer. Det är en av lärarna, som nämnt att hans/hennes beslut att lämna a-kassan, har påverkats av andra. (Gruppsyck) De sociala normerna, som har att göra med om individerna känner någon slags förpliktelse mot a-kassan, har påverkat ca 17 % av individerna i vardera gruppen. **De sociala normerna har en betydelse i individernas val att vara medlemmar i en a-kassa, eftersom nästan 20 % i vardera gruppen, uppgav att de kände någon slags förpliktelse mot a-kassan.**

På frågan om varför medlemmarna har funderat på att lämna a-kassan, har merparten av barnskötarna angivit en för hög avgift, som orsak. Andra faktorer som nämns, är närmande till pension; att avgiften till a-kassan är för dyr, jämfört med lönen; den sänkta ersättningen; att man måste kunna ta jobb i hela Sverige; att man inte får den hjälp man vill och att man som egen företagare inte får ut något av att vara med i en a-kassa. Av lärarna har alla angivit en för hög avgift, som orsak. **Den förhöjda avgiften har varit en orsak som många nämnt, till varför de funderat på att lämna a-kassan. Det tyder på att många tycker att avgiftshöjningen är för stor.** 16 stycken barnskötare, alltså ca 21 %, har funderat

på att lämna a-kassan. 11 stycken av dessa har en sysselsättningsgrad på 100 %, medan 5 stycken har en sysselsättningsgrad på mellan 50- och 100 %. 3 stycken lärare, alltså ca 10 %, har funderat på att lämna a-kassan. 2 stycken av dessa har en sysselsättningsgrad på 100 % och 1 styck har en sysselsättningsgrad på mellan 50- och 100 %. **Utifrån detta kan man utläsa att det är dubbelt så många barnskötare, jämfört med lärare, som har funderat på att lämna a-kassan. I båda grupperna har dock ca 2/3 av dem som funderat på att lämna a-kassan, en sysselsättningsgrad på 100 %.**

Det som barnskötarna främst tycker att de får ut av att vara medlem i en a-kassa, är trygghet och ersättning vid arbetslöshet, medan det för lärarna är trygghet och solidaritet. I gruppen barnskötare, är det ca 41 % som har svarat trygghet och i gruppen lärare, ca 62 %. *Enligt kap. 3.2*, motiveras individen av sina behov eller av uppsatta mål, i sitt handlande. De handlar utifrån den information de har och efter sina begränsningar. Varje individ har många olika behov. Var och en får fundera över och göra de val, som uppfyller de behov eller saker de helst vill ha, ofta är det både monetära och icke monetära saker, som anskaffas av individen. De individer som är medlemmar i a-kassan, tycker troligtvis att ett medlemskap uppfyller olika behov de har, som t.ex. trygghet. Detta behov, är av icke monetär karaktär. De som är medlemmar, värderar detta behov högt. **Av barnskötarna har lite mindre än hälften svarat trygghet och av lärarna har mer än hälften svarat trygghet. Vi kan därför säga att tryggheten är en mycket viktig del, i vad medlemmarna värderar i ett medlemskap.**

6. Avslutande diskussion

Anledningarna till varför medlemmarna har lämnat a-kassan, har i båda grupperna, till största delen berott på närmande till pension och den förhöjda avgiften. För lärarna har även, att de har en trygg anställning, haft en påverkan. Det är ca dubbelt så många lärare, jämfört med barnskötare, procentuellt sett, som lämnat a-kassan. I vår avgränsning, nämnde vi vad ingångslönerna var för en nyutexaminerad barnskötare, respektive lärare, samt att lönerna skiljer sig åt mellan grupperna. I undersökningen ville vi se om lönen hade någon påverkan på individers beslut att lämna a-kassan. Det som undersökningen visade på, var att det var fler individer, med en högre lön, som valt att lämna a-kassan.

Den största anledningen till varför medlemmarna funderar på att lämna a-kassan, har i båda grupperna varit, den förhöjda avgiften. Andra faktorer som nämns, av gruppen barnskötare är; närmande till pension; att avgiften till a-kassan är för dyr, jämfört med lönen; den sänkta ersättningen; att man måste kunna ta jobb i hela Sverige och att man inte får den hjälp man behöver från a-kassan. I den här frågan visar det sig att det är dubbelt så många barnskötare, jämfört med lärare, procentuellt sett, som funderar på att lämna a-kassan. Undersökningen visade på att det är fler individer, med en lägre lön, som funderar på att lämna a-kassan.

Skillnaderna i lön, visade på att de som har en högre lön, i större utsträckning valt att lämna a-kassan, medan de som har en lägre lön i större utsträckning funderar på att lämna a-kassan, men kanske är tveksamma till att verkligen göra det.

För att ett val ska vara rationellt, ska nyttan överstiga kostnaden. Om ett val är rationellt eller inte, är egentligen svårt att svara på. För att kunna säga att en individ gör ett rationellt val, så måste man titta på vad den individens olika förutsättningar är och vilka behov individen har. Vissa tycker att de gör ett rationellt val, när de lämnar a-kassan och därmed kan lägga pengarna på annat, eller spara dem. Andra tycker att de har gjort ett rationellt val, som stannat kvar i a-kassan och därmed kan utnyttja arbetslöshetsförsäkringen vid behov. Om individerna har gjort ett rationellt val eller inte, är ändå svårt att veta, p.g.a. att varje individ agerar efter vad de tror är bäst för dem. De som lämnat a-kassan,

p.g.a. att de närmar sig pension och som tror att de kommer att ha kvar sitt arbete, fram till pensionen, har gjort ett rationellt val. Eftersom de vet att de troligtvis inte kommer att utnyttja a-kassans resurser innan de går i pension, så har nytan överstigit kostnaden med ett medlemskap i a-kassan, för deras del. Dessa har tjänat på att lämna a-kassan och kan på så sätt, lägga pengarna på annat. För de som fortfarande är kvar i a-kassan, spelar tryggheten en viktig roll. För dessa individer värderas det behovet högt. De individer som inte är säkra på att de kommer att ha kvar sitt arbete fram till pension, känner att det är värt att fortfarande vara med i a-kassan. De har gjort ett rationellt val, genom att vara kvar i a-kassan. För deras del, så överstiger nytan kostnaden med ett medlemskap. De vet att de har en trygghet att falla tillbaka på, om de skulle bli arbetslösa.

6.1 Diskussion om generaliserbarhet

I kap 1, skrev vi att ca 400 000 medlemmar, lämnat a-kassan under år 2007 och att det samma år, var ca 4 400 000 personer som hade arbete. Vid en jämförelse av dessa siffror, visar det sig att ca 9 % av Sveriges förvärvsarbetare lämnat a-kassan (under förutsättning att alla förvärvsarbetare var medlemmar i en a-kassa). Vi har sedan jämfört de 9 svar vi fått från dem som lämnat a-kassan, med det totala antalet svar vi fick in, alltså 109 stycken. I denna jämförelse visar det sig att, nästan 9 % av de svar vi fick in, var från individer som lämnat a-kassan. Det visar på att utfallet av undersökningen troligtvis är representativt för individer runt om i Sverige. Av detta kan vi se att vi i princip har fått in så många svar, som vi kunde förvänta oss att få, från den gruppen som valde att svara. Även om vi hade gjort en större undersökning, så är det inte säkert att vi hade fått in fler svar från individer som lämnat a-kassan, procentuellt sett.

Vi räknade på hur många svar vi skulle ha fått in från individer som lämnat a-kassan, rent statistiskt sett, om alla 286 stycken hade svarat på enkäten. Det visade på att vi troligen skulle ha fått in 25-26 stycken svar om alla hade svarat på enkäten. Istället fick vi in 9 stycken svar från individer som lämnat a-kassan. 9 av 25-26 stycken är ca 35 %. Det innebär att vi fick in svar från lite drygt en tredjedel, som lämnat a-kassan. Detta gör att resultatet av undersökningen borde kunna generaliseras till individerna inom vår utvalda grupp. Vi kan dock inte

påstå att resultatet skulle kunna generaliseras till individer runt om i Sverige, men det kan i alla fall ge en indikation på vad orsakerna kan vara, till varför medlemmarna lämnar a-kassan.

6.2 Förslag till vidare forskning:

Det vore intressant att göra en större undersökning till ett representativt urval individer runt om i Sverige, för att se vad resultaten av en sådan undersökning skulle bli. Skulle resultaten påverkas av att t.ex. fler av individerna jobbar deltid, eller studerar? Skulle orsakerna till varför medlemmarna lämnar a-kassan, vara desamma som vi kom fram till, eller skulle resultaten visa på något annat, om alla åldrar var representerade och om det var ungefär lika många män som kvinnor som lämnat a-kassan?

Källförteckning

Tryckta källor:

Bryman, A. (2002). Samhällsvetenskapliga metoder. Liber, Malmö.

Gustavsson, B. (2004). Kunskapande metoder (3: e uppl.). Studentlitteratur, Lund.

Halvorsen, Knut (1992): Samhällsvetenskaplig metod. Studentlitteratur, Lund

Herbert, S.A. (1945) "*Administrative Behaviour*", March, J.G, Herbert, S.A (1958) "*Organizations*", ed by; Scott Richard, W., (1998) "*Organizations-Rational, Natural and Open Systems*". (4th ed.) Prentice Hall, New Jersey

Holme, I.M & Solvang B.K (1997). Forskningsmetodik (2:a uppl.) Studentlitteratur, Lund

Trost, J (2007). Enkätboken. (3:e uppl.). studentlitteratur, Pozkal, Polen

Stukát, Staffan (2005). Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap.
Studentlitteratur, Lund

Internetkällor:

Arbetsförmedlingen. "*Ekonomisk ersättning från arbetslöshetskassa*", 2008-04-08(a),
<<http://www.ams.se/go.aspx?A=59992>>.

Hämtad:2008-04-10

Arbetsförmedlingen. "*Ekonomisk ersättning från arbetslöshetskassa*", 2008-04-08 (b),
<<http://www.ams.se/go.aspx?A=59990>>.

Hämtad: 2008-04-10

Arbetsförmedlingen. "*Information om arbetslöshetsersättning för dig som avslutar studier eller är ferieledig*", 2008-04-08(c),

<<http://www.ams.se/GO.ASPX?AP=73761&A=73761>>.

Hämtad: 2008-04-14

Arbetsförmedlingen. ”Arbetslöshetsersättning och deltidsarbete”, 2008-04-08(d),
<<http://www.ams.se/go.aspx?a=71054>>.

Hämtad: 2008-04-10

Borlänge kommun. ”Befolkningsstatistik”, 2008-02-21,
<http://www.borlange.se/templates/BlgPage____18134.aspx>.

Hämtad: 2008-04-28

E24: s ”privatekonomisajt”, 2008-01-28,
<http://www.e24.se/pengar24/dinarattigheter/arbetsratt/artikel_216991.e24>.

Hämtad: 2008-04-11

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen. ”Arbetslöshetskassornas medlemsutveckling”,
2008-05-28,

<<http://www.iaf.se/upload/Statistik/medlemsutv/2008/Medlemsutveckling2003-2007.xls>>

Hämtad: 2008-06-03

Internetkassan. ”Riksdagsbeslut på förhöjd avgift till arbetslöshetskassan”

<<https://www.internetkassan.nu/51/filer.aspx?typ=dokument&id=-16330695507960>>.

Hämtad: 2008-05-09.

Regeringen och regeringskansliet. ”Budget för arbetsmarknadspolitiken”, 2008-02-15,
<<http://www.regeringen.se/sb/d/2623/a/14446>>.

Hämtad: 2008-04-14

Regeringen och regeringskansliet. ”Arbete”

<<http://www.regeringen.se/sb/d/9585/a/88217>>.

Hämtad: 2008-04-14

Scott, J (2000). ”Rational choice theory” ed by Browning, G, Halcli, A, Webster, F
”Understanding Contemporary Society” Sage Publications.

<<http://privatewww.essex.ac.uk/~socscot7.htm>>.

Hämtad: 2008-02-27

Statistiska centralbyrån. ”*Sysselsättning i Sverige 1963-2006*”, 2008-03-13,
<http://www.scb.se/templates/tableOrChart____198147.asp>.

Hämtad 2008-05-20

Telefonkontakt:

Personalkontoret. (2008) Borlänge kommun, Hämtad: 2008-02-13

Informant. (2008) Svenska kommunalarbetsförbundet, Hämtad: 2008-05-14

Informant. (2008) Lärarförbundet, Hämtad: 2008-05-14

Bilaga

Enkäten

Hej, vi är två tjejer som går tredje året på ekonomprogrammet på **Högskolan Dalarna**. Vi skriver nu vår c-uppsats. Den handlar om varför medlemmarna lämnar a-kassorna, för under det senaste året har ca 400 000 medlemmar lämnat a-kassorna runt om i Sverige. Detta är en mycket omdebatterad fråga, men det har inte gjorts så många undersökningar om den. Vi gör den här undersökningen för att vi vill se hur förändringarna av a-kassan har påverkat medlemsantalet (i a-kassorna) bland ett urval kommunanställda individer i Borlänge. Det är viktigt att vi får in så många svar som möjligt, för att resultatet av undersökningen ska bli bra. I vårt arbete **vill vi komma i kontakt med er som har lämnat a-kassan eller funderar på att lämna a-kassan**. Vi skickar med en enkät, med några frågor. Enkäten tar ca 5-10 minuter att fylla i och den är helt anonym! Vi ber er, ta er tid och fyll i enkäten och skicka den till oss snarast, dock senast den 17/4!!

Ni svarar på enkäten på så sätt, att de frågor som har svarsalternativ, stryks svaret under och övriga frågor skriver ni ner svaret på den streckade raden.

Vill ni veta resultatet av vår undersökning, så kan ni i mitten av juni gå in på sidan www.dalea.du.se och titta.

/Med vänlig hälsning Maria Hellström och Ann-Charlotte Ahonen

1. Kön? Kvinna/Man

2. Är du medlem i facket? Ja/Nej

3. Vad har du för sysselsättning?

.....

4. Vilken sysselsättningsgrad har du, t.ex. 50 %, 75 % eller 100 % o.s.v.?

.....
5. Är du medlem i a-kassan? Ja/Nej

OM NEJ, gå till fråga 6, **OM JA**, gå till fråga 12

6.a) Har du gått ur a-kassan det senaste året? Ja/Nej

b) Är det längre tid än ett år som du inte har varit medlem? Ja/Nej

c) Har du någon gång varit medlem i a-kassan? Ja/Nej

7. Varför har du gått ur a-kassan?

.....
.....
.....
.....

8. I hur stor utsträckning har ditt beslut att lämna a-kassan påverkats av:

a) Den förhöjda avgiften? Inte alls, lite, mycket, väldigt mycket, vet inte

b) Den sänkta ersättningen? Inte alls, lite, mycket, väldigt mycket, vet inte

c) Att avgiften inte längre är avdragsgill i deklarationen? Inte alls, lite, mycket, väldigt mycket, vet inte

d) Att du har påverkats av andra? Inte alls, lite, mycket, väldigt mycket, vet inte

e) Att du inte tycker att det inte är någon idé att vara medlem längre, p.g.a. att du har fast anställning? Inte alls, lite, mycket, väldigt mycket, vet inte

f) Att du ev. snart kommer att ta pension? Inte alls, lite, mycket, väldigt

mycket, vet inte

g) Att du måste söka jobb i hela Sverige och vara beredd att flytta redan från första dagen som arbetslös? Inte alls, lite, mycket, väldigt mycket, vet inte

h) Att du som student inte får stämpla på somrarna mellan studieåren? Inte alls, lite, mycket, väldigt mycket, vet inte

9. Vad skulle behöva göras för att du skulle gå med i a-kassan igen?

.....
.....
.....
.....

10. Hur skulle ditt beslut att gå med i a-kassan igen påverkas av:

a) Att avgiften sänks?

Inte alls, lite, mycket, väldigt mycket, vet inte

b) Att ersättningsnivån ökar?

Inte alls, lite, mycket, väldigt mycket, vet inte

c) Att avgiften blir avdragsgill i deklarationen?

Inte alls, lite, mycket, väldigt mycket, vet inte

d) Att du inte blir tvingad att ta jobb var som helst i Sverige, redan från första dagen som arbetslös?

Inte alls, lite, mycket, väldigt mycket, vet inte

e) Andras åsikter?

Inte alls, lite, mycket, väldigt mycket, vet inte

11. Har du några övriga synpunkter på a-kassan?

.....

.....
.....
.....

OM JA

12. Har du funderat på att lämna a-kassan? Ja/Nej

13. Varför har du funderat på att lämna a-kassan?

.....
.....
.....
.....

14. Känner du en förpliktelse mot a-kassan att du måste vara medlem? Ja/Nej/Vet inte

15. Vad tycker du att du får ut av att vara medlem i a-kassan?

.....
.....
.....
.....

16. Känner du som jobbar deltid eller vikarierar att du måste vara med i a-kassan för att ha någon trygghet? Ja/Nej/Vet inte

17. Har du några övriga synpunkter på a-kassan?

.....
.....
.....
.....